Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА»

Студента 2 курсу, 2м групи,
спеціальності «Облік і оподаткування»
спеціалізації «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»
_____ *підпис студента*
Лужбіної Анни Володимирівни

Науковий керівник
доктор економічних наук, професор
_____ *підпис керівника*
Фоміна Олена Володимирівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук, професор
_____ *підпис керівника*
Бенько Микола Миколайович

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП 3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА 6

1.1. Економічна сутність, визнання, класифікація та оцінка оборотних активів підприємства 6

1.2. Концептуальні передумови організації та методології обліку оборотних активів підприємства 10

Висновки до розділу 1 13

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА 15

2.1 Організація обліку оборотних активів підприємства за умов застосування сучасних інформаційних систем та технологій 15

2.2. Облік оборотних активів на ТОВ РОЗЕТКА.УА» 20

2.3. Узагальнення інформації про оборотні активи у фінансовій звітності підприємства 28

Висновки до розділу 2 35

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ТОВ «РОЗЕТКА.УА» 37

3.1. Напрями та заходи удосконалення обліку оборотних активів підприємства 37

3.2. Удосконалення обліку оборотних активів підприємства в системі прийняття управлінських рішень 42

Висновки до розділу 3 44

ВИСНОВКИ 45

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 48

ДОДАТКИ 55

ВСТУП

Оборотні активи формують найбільш мобільну частку в активах будь-якого суб'єкта господарювання. Тому, здійснюючи свою діяльність в умовах ринкової економіки як суб'єкт підприємницької діяльності, будь-яке підприємство повинно забезпечувати стан своїх оборотних активів на такому рівні, щоб швидко і якісно реагувати на потреби ринку.

За даними Державної служби статистики України маємо позитивну динаміку статистичних показників обсягу та структури оборотних активів підприємств України. Станом на 31.12.2018 року найбільші частки припадають на підприємства оптової та роздрібної торгівлі – 27%; промисловість – 26%; сільське, лісове та рибне господарство – 23%. У 2016 році загальний обсяг оборотних активів оптової та роздрібної торгівлі складає 4108602,7 млн. грн., у 2017році – 5772816,5 млн. грн., у 2018 році – 5650817,4 млн. грн [50]. Позитивна динаміка росту свідчить про розширення активностей підприємств України.

Раціональне використання оборотних активів та їх оптимізація є одним з основних завдань будь-якого підприємства для забезпечення безперервного виробництва за умов інфляційних процесів, кризи, збільшення конкуренції. Це впливає на можливості виконання операційних планів підприємства, дотримання зобов'язань перед споживачами, забезпечення стійкого фінансового становища й створення умов для подальшого конкурентоспроможного розвитку підприємства.

Зазначене доводить необхідність дослідження особливостей облікового забезпечення управління оборотними активами підприємства та визначення напрямків його удосконалення.

Аналіз останніх досліджень. Вагомий внесок у розробку теоретичних і практичних аспектів обліку оборотних активів внесли провідні вітчизняні дослідники: Бутинець Ф.Ф., Бондаренко О.С., Голов С.Ф., Задорожний З.В., Костюченко В.М., Крупка Я.Д., Нашкерська Г.В., Огієнко С.О. та інш. Значної

уваги приділяли даному питанню і зарубіжні автори, зокрема Бланк І., Брейли Р., Мэтьюс М.Р., Палий В.Ф., Соколов Я.В. А., Майерс С. Вивчення методики та організації обліку оборотних активів дає змогу внести деякі пропозиції та використати методичні концепції, які сприятимуть вдосконаленню бухгалтерського обліку даних активів. Разом з тим додаткового дослідження потребують питання щодо встановлення відповідності між типами політик управління та фінансування, складовими елементами оборотних активів та обліковою політикою для цілей ефективного управління підприємством.

Наукова гіпотеза полягає у припущенні, що дослідження теоретико-методичних аспектів та розробка практичних рекомендацій щодо обліку оборотних активів сприятиме ефективному функціонуванню підприємств.

Метою роботи є дослідження теоретико-методичних аспектів та розробка практичних рекомендацій щодо обліку оборотних активів на підприємстві для забезпечення їх ефективного функціонування.

Для досягнення поставленої мети визначено такі *завдання:*

– дослідити економічну сутність, визнання, класифікація та оцінка оборотних активів підприємства;

– розкрити концептуальні передумови організації та методології обліку оборотних активів підприємства;

– розглянути організацію обліку оборотних активів підприємства за умов застосування сучасних інформаційних систем та технологій;

– вивчити особливості обліку оборотних активів на ТОВ РОЗЕТКА.УА»;

– розкрити методику узагальнення інформації про оборотних активи у фінансовій звітності підприємства;

– визначити напрями та заходи удосконалення обліку оборотних активів підприємства;

– розробити методику обліку оборотних активів підприємства в системі прийняття управлінських рішень.

Об'єктом дослідження є облік операцій з оборотними активами на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних, організаційних та практичних аспектів обліку оборотних активів на підприємстві.

Методи дослідження. Теоретичні аспекти досліджувались із застосуванням методів індукції і дедукції, за допомогою яких визначено місце оборотних активів у системі обліку, а також уточнено ключові терміни, пов'язані з обліком цих об'єктів. Історичний та логічний методи, а також порівняння застосовувались при уточненні й дослідженні рахунків з обліку оборотних активів, аналізу і синтезу, елімінування – для дослідження впливу факторів на оборотні активи. У дослідженні застосовувалися прийоми статистичних порівнянь, а також методи аналізу, узагальнення даних для проведення аналізу формування і використання оборотних активів.

Інформаційна база дослідження представлена законодавчими й нормативними актами, що регламентують процеси діяльності підприємств, офіційними даними Державної служби статистики України, матеріалами, опублікованими в монографіях вітчизняних і закордонних дослідників, статтях у періодичній пресі, а також результатами господарської практики ТОВ РОЗЕТКА.УА», за матеріалами якого виконана випускна кваліфікаційна робота.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні й удосконаленні обліку оборотних активів на підприємстві. Результати дослідження спрямовані на підвищення достовірності, оперативності й аналітичності обліку оборотних активів.

Апробація. Результати дослідження будуть впроваджені в господарську практику ТОВ РОЗЕТКА.УА». Окремі результати дослідження висвітлено у статті «Удосконалення обліку оборотних активів для цілей управління підприємством», опублікованій у Збірнику наукових статей студентів КНТЕУ (2019 року).

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ

1.1. Економічна сутність, визнання, класифікація та оцінка оборотних активів підприємства

Для здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства мають у розпорядженні оборотні активи, які являють собою контрольовані ними економічні ресурси, сформовані за рахунок інвестованого у них капіталу, характеризуються детермінованою вартістю, продуктивністю та здатністю генерувати дохід, постійний обіг яких в процесі використання пов'язаний з факторами часу, ризику та ліквідності [2]. Склад та структура оборотних активів залежить від галузевої приналежності підприємства, характеру й особливостей організації господарської діяльності, умов постачання і збуту, розрахунків зі покупцями і постачальниками (у структурі запасів підприємств промисловості основне місце займають сировина і матеріали, у торгівлі - товари на складі, у дорозі і у торговельному залі).

Згідно з НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [30] активи - це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому. Відповідно, оборотні активи - це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу [30].

Оборотні активи відіграють важливу роль в ефективному управлінні підприємством. Все частіше піднімається питання про економічну сутність оборотних активів. У сучасній бухгалтерській практиці існує багато схожих з ними визначень, таких як «оборотний капітал», «оборотні кошти», «оборотні засоби», «поточні активи», проте досі ведуться активні обговорення щодо цих питань, а єдиного вирішення досі немає, що не впливає позитивно на саму систему бухгалтерського обліку в Україні.

В табл. 1.1 представлені основні підходи до класифікації оборотних активів підприємства.

Таблиця 1.1

Класифікація оборотних активів підприємства

Класифікаційна ознака	Вид оборотних активів	Переважна сфера використання
1. За видами	короткострокові фінансові інструменти, засоби у розрахунках, матеріальні запаси	управління оборотними активами
2. По відношенню до майна організації	предмети праці, грошові кошти, предмети обігу, засоби у розрахунках, відвернені активи	термінологічна
3. За ступенем використання	ті, що перебувають в експлуатації або інвестиційній діяльності, ті, що тимчасово не використовуються	термінологічна; облік, аналіз, аудит
4. За приналежністю підприємству	власні, орендовані, безоплатно використовувані	управління оборотними активами
5. За джерелами формування	валові, чисті	облік, аналіз, аудит
6. За ступенем ліквідності	абсолютно ліквідні, середньо ліквідні, низько ліквідні	управління оборотними активами; облік, аналіз, аудит
7. За функціональним призначенням	виробничі й невиробничі	термінологічна; облік, аналіз, аудит
8. За ступенем впливу на об'ємні показники діяльності підприємства	активні й пасивні	термінологічна; облік, аналіз, аудит
9. За характером участі в різних видах діяльності	операційні, інвестиційні	управління оборотними активами
10. За способом відбиття в балансі підприємства	матеріальні оборотні активи (запаси), дебіторська заборгованість (кошти у розрахунках), грошові кошти	управління оборотними активами; облік, аналіз, аудит
11. За ступенем керованості	нормовані й ненормовані	управління оборотними активами; облік, аналіз, аудит
12. За рівнем цінності	мінімальної можливої цінності, середньої можливої цінності, потенційно високої можливої цінності	управління оборотними активами
13. За видами ризиків	Ризики природних втрат; ризики нереалізації; ризики неповернення боргу; ризик інфляції	управління оборотними активами
14. За рівнем ризиків	Виправданий; підвищений; неприпустимий	управління оборотними активами
15. За рівнем одержання доходу	Високодохідні; низькодохідні; бездохідні	управління оборотними активами

Джерело: складено за [52].

Основними елементами оборотних активів є запаси, поточна дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти. З огляду на те, що поняття “оборотні активи” є інтегрованим об’єктом обліку, який містить багато складових, і з урахуванням відсутності поточних фінансових інвестицій, векселів на базовому підприємстві, обмежимось вивченням таких структурних елементів оборотних активів, як запаси, поточна дебіторська заборгованість, грошові кошти [23].

Згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 оборотні активи поділяються на запаси, поточні біологічні активи, дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, дебіторську заборгованість за розрахунками: за виданими авансами; з бюджетом (у тому числі з податку на прибуток); іншу поточну дебіторську заборгованість, поточні фінансові інвестиції, гроші та їх еквіваленти, витрати майбутніх періодів, інші оборотні активи (рис. 1.1) [30].

На кожному конкретному підприємстві склад і структура оборотних активів є різними і залежать від типу виробництва, складу витрат на виробництво продукції, що виготовляється, матеріально-технічного постачання тощо.

З метою більш детального дослідження складових елементів оборотних активів за НПСБО доцільно розглянути їх склад та класифікацію за МСБО та GAAP.

Отже, згідно із Концептуальною основою складання та подання фінансових звітів МСФЗ, активами є ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, від якого очікують надходження майбутніх економічних вигід до підприємства. Згідно із GAAP США активи визнаються як ресурси компанії, які повинні принести їй господарську вигоду в майбутньому.

Рис. 1.1. Склад оборотних активів за Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 [30]

У складі активів відображаються господарські ресурси компанії, які:

- приносять господарську вигоду (доходи) в майбутньому;
- знаходяться в розпорядженні керівництва компанії, яке могло б без перешкод задіяти їх на власний розсуд, або продати;
- є результатом раніше здійснених компанією операцій, тобто які придатні до використання в даний момент, а не знаходяться на стадії виготовлення, або доставки в рамках відповідного контракту [1].

В принципах GAAP розрізняють довгострокові активи і поточні активи, що співпадають з положеннями щодо віднесення саме до оборотних активів у П(С)БО в Україні, проте є певні відмінності [3].

Згідно з Національними стандартами бухгалтерського обліку в Україні визнання активів базується на даних з первинних документів за відповідний період. За цим стандартом активи визначаються як оборотні активи, якщо [30]:

- очікується, що вони будуть реалізовані впродовж нормального виробничого циклу підприємства;
- їх утримують, головним чином, у цілях реалізації або на короткий термін і очікується, що їх буде реалізовано впродовж 12 місяців;
- це є грошові кошти або грошовий еквівалент, щодо застосування яких відсутні обмеження.

Отже, підсумовуючи результати проведеного теоретичного аналізу економічної сутності оборотних активів, можна трактувати оборотні активи, як сукупність майнових цінностей, грошових коштів та їх еквівалентів, які обслуговують операційну діяльність підприємства, або призначені для реалізації чи споживання протягом одного операційного (виробничо-комерційного) циклу або протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

1.2. Концептуальні передумови організації та методології обліку оборотних активів підприємства

Система бухгалтерського обліку в сучасних підприємствах не може повноцінно існувати без належного їхнього законодавчо-нормативного забезпечення. Джерелом правової інформації відносно обліку оборотних активів є нормативна інформація, яка надходить з постанов Кабінету Міністрів України, Національного банку України, наказів Міністерства фінансів України, Державного Комітету статистики України, інших міністерств та відомств. Нормативна інформація не може вступати в протиріччя з правовою інформацією. Важливим джерелом нормативної інформації є затверджені наказом Міністерства фінансів України План рахунків бухгалтерського обліку та Інструкція про його застосування. Серед основних документів треба назвати

директиви ради Європейського Економічного Союзу, рекомендації науково-практичних конференцій тощо [3].

Перелік нормативно-правових документів з питань обліку, контролю та аналізу оборотних активів наведено в дод. В.

Перший рівень регулювання обліку та звітності забезпечується такими законодавчими актами як: Конституція України, Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та інші законодавчі акти [8, 17, 18, 26, 27]. Рівень нормативного регулювання забезпечується цілим рядом документів, що розробляються Міністерством фінансів України, на яке покладаються обов'язки розробки методології формування інформації про об'єкти бухгалтерському обліку.

Другий рівень системи нормативного регулювання представлений вітчизняними та міжнародними стандартами обліку і оцінки [38-47].

До внутрішньогосподарських регулюючих документів відносять Наказ про облікову політику підприємства, робочий план рахунків для обліку оборотних активів.

Перших два рівні регулюються на рівні держави і є обов'язковими для виконання усіма підприємствами. При чому документи нижчого рівня не повинні протирічити документам більш високого рівня. Документи внутрішньогосподарського рівня формуються безпосередньо на підприємстві.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника або уповноваженого органу, а також підприємство самостійно визначає облікову політику та питання, які з цим пов'язані [44].

Що стосується Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО), то це сукупність прийомів і процедур організації і методології бухгалтерського обліку та звітності, розроблених практикою і узагальнених наукою. У відповідності до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

фінансова звітність складається за принципом нарахування, тобто відповідності доходів та витрат [33]. Бухгалтерський облік основних елементів оборотних активів, врегульовано у П(С)БО 9 «Запаси», П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість” [41].

Важливим інструментом реалізації міжнародних принципів і методів бухгалтерського обліку є План рахунків [38]. Головною метою Плану рахунків є забезпечення інформацією, потрібною для контролю за діяльністю підприємства, прийняття управлінських рішень та складання фінансової звітності. Структура Плану рахунків узгоджена зі структурою Балансу і Звіту про фінансові результати, що значно полегшить роботу працівників бухгалтерії при складанні фінансової звітності.

Після прийняття Податкового кодексу України відбулося зближення бухгалтерського обліку та податкового законодавства, що засвідчує суттєве покращення вітчизняної системи бухгалтерського обліку у процесі її реформування на шляху до гармонізації з Міжнародними стандартами фінансової звітності. Однак, не дивлячись на це, існують деякі протиріччя між Податковим кодексом України та національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку щодо обліку оборотних активів, які потребують вирішення [39].

Трансформація вітчизняної системи бухгалтерського обліку здійснюється в напрямі застосування МСФЗ. При цьому європейський шлях розвитку України передбачає гармонізацію законодавства країни із законодавством Європейського Союзу [47].

До заходів імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої, яку ратифіковано Верховною Радою України 16 вересня 2014 р., належить адаптація національного законодавства у сфері бухгалтерського обліку до вимог ЄС. Зокрема, йдеться про Директиву ЄС № 2013/34/ЄС «Щодо річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та пов’язаних з ними звітів окремих типів

підприємств», яку Європейський парламент та Рада ЄС ухвалили 26 червня 2013 р. [49].

Таким чином, проаналізувавши нормативно-законодавчу базу до теми дослідження, можна зробити висновки про те, що вона має певні недоліки. Процеси реформування бухгалтерського обліку, як і практика використання нормативно-законодавчої бази, засвідчили наявність недостатньо вивчених і неузгоджених питань щодо обліку, контролю та аналізу оборотних активів.

Для раціональної організації обліку оборотних активів необхідно дотримуватись вимог всіх чинних нормативно-правових актів та розробляти власну облікову політику підприємства, яка б не суперечила чинному законодавству, враховувала специфіку діяльності конкретного підприємства та адаптацію вітчизняного обліку оборотних активів до міжнародних стандартів.

Висновки до розділу 1

Оборотні активи є ресурсами, котрі забезпечують ефективне здійснення операційної, інноваційної та інвестиційної діяльності суб’єктів господарювання у процесі якісних і кількісних змін, які плануються, обліковуються, контролюються, аналізуються та регулюються управлінським персоналом підприємства. Оборотні активи відображають інвестований у підприємство капітал; продуктивний потенціал підприємства; вплив фактору часу на діяльність підприємства; вплив фактору ризику на діяльність підприємства, рівень ліквідності підприємства. Одержані результати дослідження дозволяють зробити наступні висновки:

1. Вирішення багатьох економічних проблем підвищує увагу до категорії “оборотні активи” та розкриття їх економічної суті. У результаті проведеного дослідження розкрито поняття “оборотні активи” як окремої обліково-правової категорії. Визначено оборотні активи, як сукупність майнових цінностей, грошових коштів та їх еквівалентів, які обслуговують операційну діяльність підприємства, або призначені для реалізації чи

споживання протягом одного операційного (виробничо-комерційного) циклу або протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Оборотні активи, що сформовані для участі в операційному циклі, представлені в активі балансу (звіту про фінансовий стан), а джерела їх утворення – оборотний капітал фіксуються в пасиві балансу (звіту про фінансовий стан).

2. Дослідивши оборотні активи з врахуванням досвіду економістів у сфері обліку, аналізу і контролю, зроблено висновок про те, що їх можна згрупувати за певними ознаками, що дає змогу систематизувати оборотні активи з метою забезпечення ефективного й цілеспрямованого їх управління та використання. Класифікація оборотних активів дозволяє структурувати їхнє видове та змістовне різноманіття та дає можливість здійснювати контроль й управління оборотними активами на основі класифікаційних ознак. Основними елементами оборотних активів є запаси, поточна дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти, особливості оцінки яких визначені нормативно-правовими актами, аналіз яких буде проведено в наступному питанні.

3. Необхідність реформування й удосконалення національної системи бухгалтерського обліку оборотних активів в Україні зумовлена недосконалістю діючої системи та її нормативно-правової бази. Проблема полягає в оптимальному співвідношенні правил ведення бухгалтерського обліку і норм оподаткування з урахуванням умов господарської діяльності, що склалися. Визначено, що інтеграція бухгалтерського обліку в цілому та в частині оборотних активів на підприємстві дасть змогу підвищити можливість раціонального використання та економії ресурсів.

РОЗДІЛ 2
СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організація обліку оборотних активів підприємства за умов застосування сучасних інформаційних систем та технологій

Вся інформація про господарські операції, пов’язані з наявністю та рухом оборотних активів підприємства, здатних впливати на рішення, які приймаються на її основі, що забезпечується завдяки дії принципу повного висвітлення, повинна відображатися у фінансовому обліку. Раціональна організація обліку оборотних активів передбачає таку його будову, при якій він забезпечив би своєчасне виконання завдань планування, контролю, управління та надання повної правової й неупередженої інформації щодо оборотного капіталу підприємства.

Фінансовий облік операцій з покупцями в ТОВ РОЗЕТКА.УА» ґрунтується на первинній інформації. Документування є першим етапом фінасового обліку, тому від його якості, достовірності, повноти та оперативності залежить наступний процес обліку. Своєчасна підготовка інформації про діяльність підприємства залежить, перш за все, від своєчасного оформлення і подання в бухгалтерію первинних документів з місць виробництва продукції, виконання робіт і послуг та інших структурних підрозділів підприємства . З метою своєчасного отримання первинних документів з місць їх виписування наказом керівника встановлено графік документообігу, яким регулюється порядок і строки складання, подання в бухгалтерію документів, а також призначаються конкретні виконавці, відповідальні за дотримання встановленого порядку і строків. Організація документопотоку в ТОВ РОЗЕТКА.УА» показана на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Організація документообороту в ТОВ РОЗЕТКА.УА»

Джерело: складено за [35].

Первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій в ТОВ РОЗЕТКА.УА», є підставою для відображення їх у бухгалтерському обліку. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її закінчення. Для контролю та впорядкування обробки даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи, в яких повинні бути зазначені обов'язкові реквізити. Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку та недостовірність відобра жених в них даних несуть особи, які склали та підписали ці документи.

Система документообігу, що існує зараз на підприємствах, має ряд характерних особливостей, а саме – велика кількість різних форм документів, надмірна узагальненість і складність у побудові, дублювання одних і тих же показників з упущенням при цьому більш інформативних. Тому сьогодні важливою проблемою є визначення пріоритетних інформаційних показників,

на які слід спиратися, аналізуючи ситуацію для прийняття рішення [25, с.126]. Крім того, до недоліків існуючої системи організації обліку на вітчизняних підприємствах:

– непридатність методики планування, нормування та обліку затрат з метою отримання систематизованої інформації;
– відсутність взаємопов’язаної й цілісної системи облікової інформації про затрати структурних підрозділів і показників їх ефективності;
– неможливість визначення питомої ваги структурного підрозділу в загальному обсязі затрат підприємства, його доходах та, як наслідок, кінцевому результаті діяльності [11].

ТОВ РОЗЕТКА.УА» веде облік оборотних активів „1С:Управління Підприємством 8.2”, яка дозволяє формувати інформацію з поглибленою аналітикою для прийняття різноманітних упралінських рішень (рис2.2).

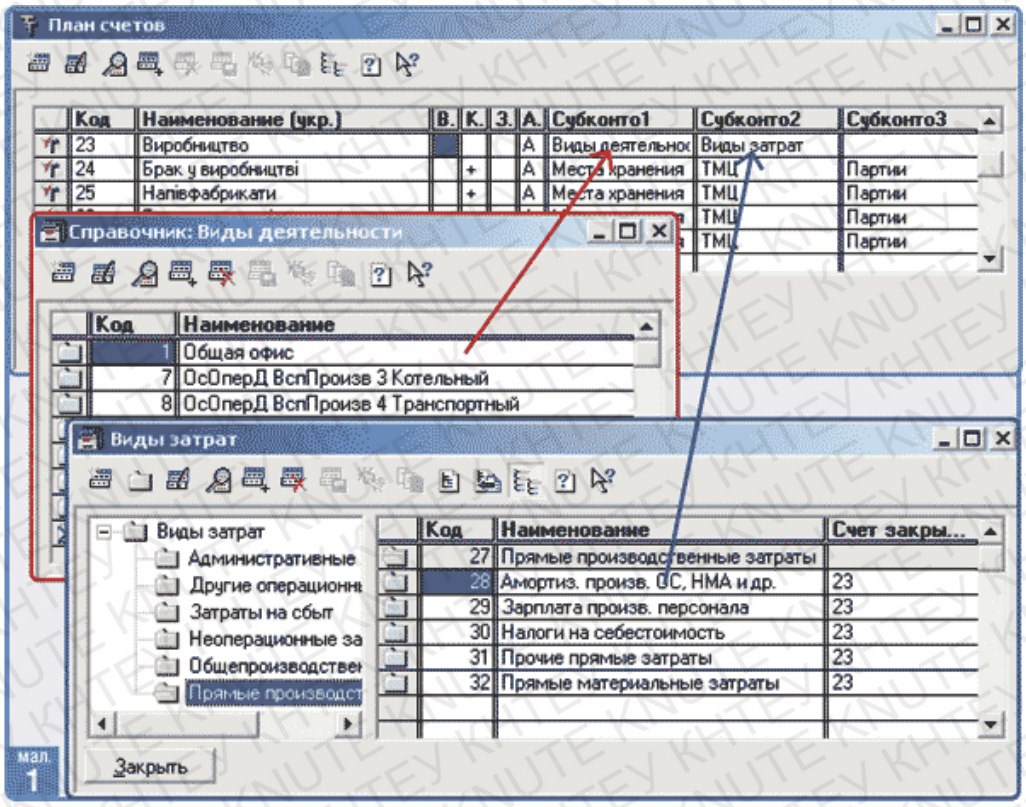

Рис.2.2.Формування аналітики в системі „1С:Управління Підприємством 8.2”

Джерело: за даними ТОВ РОЗЕТКА.УА».

Кім того у 1С:Управління Підприємством 8.3 існує більш нова конфігурація „1С:Управління Бухгалтерія 8.3”, що є більш сучасним продуктом та істотно відрізняється від попередніх рішень. Проте, алгоритм обробки інформації у цих продуктів однаковий (рис.2.3).

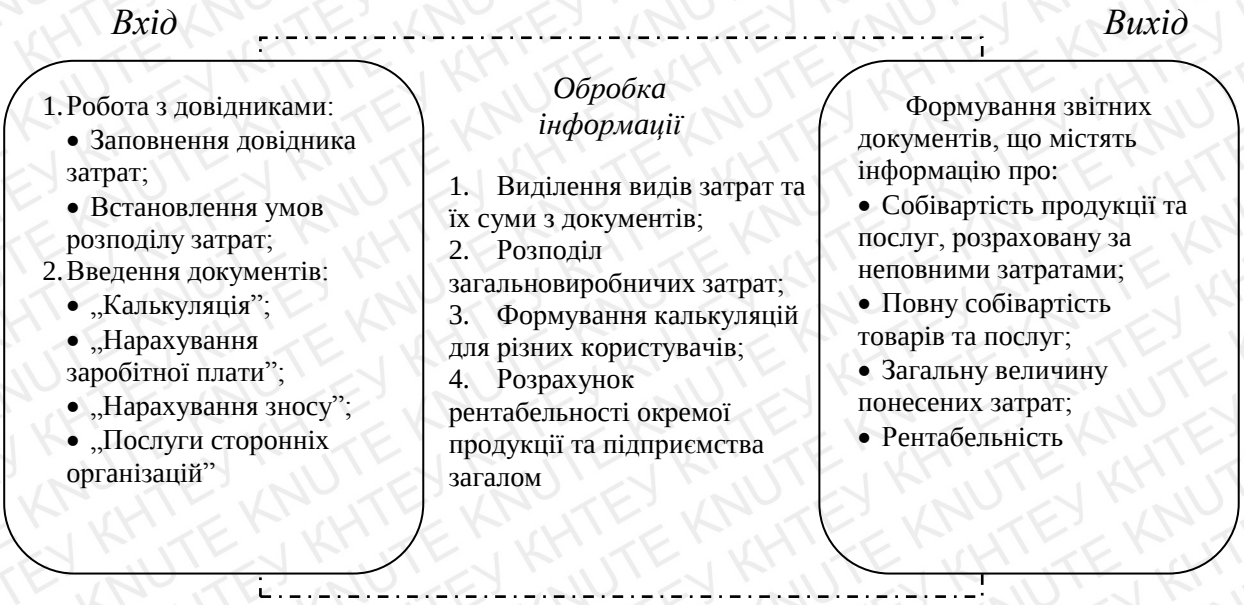

Рис.2.3.Схема обробки інформації в програмі «1 С Бухгалтерія 8”

Цей програмний продукт – це програма рівня управління підприємством, і саме вона найбільш пристосована для ведення управлінського обліку підприємства. Для характеристики таких продуктів часто застосовується західний термін ERP.

„1С:Управління Підприємством 8” має найширшу функціональність серед усіх конфігурацій „1С”. Програмний комплекс дозволяє організувати єдину інформаційну систему для управління різними аспектами діяльності підприємства:

– управління фінансами (бухгалтерський та податковий облік, облік за Міжнародними стандартами фінансової звітності, консолідована звітність, бюджетування);
– управління складом (запасами), закупівлями і продажами;

- управління відносинами з покупцями і постачальниками та з персоналом;
- управління підприємством (планування, управління затратами і даними про вироби, розрахунок вартості);
- управління основними засобами та планування ремонтів;
- моніторинг та аналіз показників діяльності підприємства.

Управлінський облік і бюджетування ведуться для підприємства загалом, без розподілу на юридичні особи, а фінансовий облік – щодо кожної його структурної одиниці. Господарська операція може бути відображена у фінансовому обліку, тоді в документі необхідно зазначити організацію. Якщо господарська операція відображається лише в управлінському обліку або в системі бюджетування, – може бути обрано одну із структурних одиниць або це може бути назва групи компаній (рис.2.4).

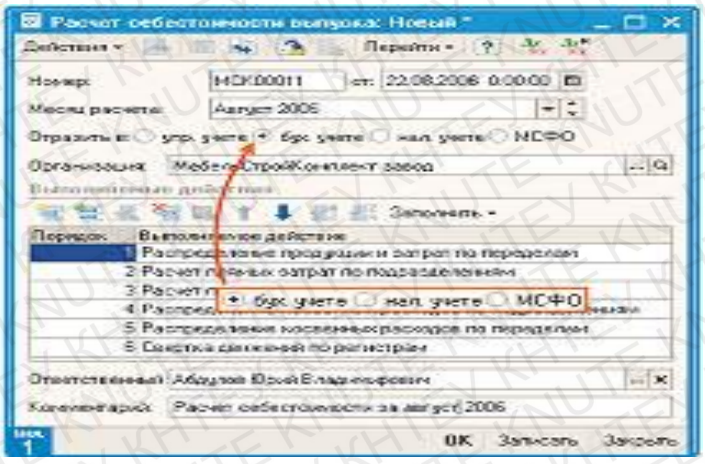

Рис.2.4. Вибір виду обліку в „1С:Управління Підприємством 8”
Джерело: за даними ТОВ РОЗЕТКА.УА».

Кожен з об’єктів може мати різне призначення і спосіб обліку в різних видах обліку. Таким чином, в фінансовому обліку ведеться облік усього підприємства, а в управлінському –його підрозділів.

Що важливо для ТОВ РОЗЕТКА.УА», то „1С:Управління Підприємством 8” є рішенням для комплексної автоматизації підприємств, які мають складну організацію господарських процесів.

Даний продукт є системою управління підприємством, до роботи з якою залучено всіх працівників. Одна з особливостей програми полягає у перенесенні введення документів безпосередньо до підрозділів, що беруть участь у бізнес-процесах. Це дозволило б найкращим чином реалізувати розроблену спеціально для ТОВ РОЗЕТКА.УА» систему накопичення, обробки та подання управлінської інформації для прийняття рішень. Таким чином, підрозділи, що відповідають за відпуск товарів, можуть оперативніше відображати події у системі. Вони є безпосередніми учасниками процесів, їм простіше перевірити облікові дані і підтримати необхідну деталізацію. Відділ бухгалтерії може виконувати аналітичну роботу в „1С:Управління Підприємством 8", отримуючи необхідну деталізацію управлінської інформації. Таким чином забезпечується оперативність та точність обліку.

2.2. Облік оборотних активів на ТОВ РОЗЕТКА.УА»

Основні положення організації та методології обліку оборотних активів та відображення їх у звітності представлена у Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку (далі П(С)БО), а саме:

- П(С)БО 9 "Запаси" [41], який визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси,
- П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість" [40] – інформації стосовно дебіторської заборгованості.
- У НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [30], містяться визначення основних дефініцій бухгалтерського обліку, в тому числі оборотного активу;
- П(С)БО 15 "Дохід" [42], у частині визнання доходу від продажу оборотних активів;
- П(С)БО 16 "Витрати" [40] у частині виникнення витрат від будь-якого списання оборотних активів або іншого зменшення їх вартості. Також

для уточнення питань обліку використовуються накази міністерств, методичні рекомендації та інші регулятиви.

У міжнародних стандартах (далі М(С)БО) питання обліку оборотних активів висвітлюються в: М(С)БО 1, М(С)БО 2, М(С)БО 28, М(С)БО 32 [27].

Отже, оборотні активи – термін, який визначено як найменування другого розділу активу Балансу (Звіту про фінансовий стан), тобто до оборотних активів відносяться ті активи, які у Балансі відображаються у другому розділі.

За відображенням у Балансі основними елементами оборотних активів визначають:

- запаси;
- дебіторська заборгованість;
- поточні фінансові інвестиції;
- грошові кошти та їх еквіваленти;
- витрати майбутніх періодів [19].

Розглянемо особливості обліку кожного елемента оборотних активів.

П(С)БО 9 "Запаси" визначає методологічні засади формування бухгалтерського обліку інформації про запаси та розкриття її у фінансовій звітності. Згідно з цим стандартом, *запаси* – це активи, які: утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством [41]. Отже, запаси – це оборотні матеріальні активи, які використовуються у процесі виробництва та постійно перебувають на різних стадіях активного перетворення, починаючи від закупівлі та закінчуючи їх використанням або реалізацією.

Облік запасів ведеться в натуральному та грошовому вимірюванні на рахунках 20 “Виробничі запаси”, 21 “Тварини на вирощуванні та відгодівлі”, 22 “Малоцінні та швидкозношувані предмети”, 25 “Напівфвбрикати”, 26

“Готова продукція”, 27 “Продукція сільськогосподарського призначення”, 28 “Товари”. У відомості зазначається код і назва відповідного рахунку бухгалтерського обліку, щодо якого вносяться дані про залишок і господарські операції (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Кореспонденції рахунків з обліку запасів на ТОВ РОЗЕТКА.УА»

Пор. №	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки				Сума, грн
		Згідно чинної методики		На ТОВ РОЗЕТКА .УА»		
		Дт	Кт	Дт	Кт	
1	2	3	4	5	6	7
НАДХОДЖЕННЯ						
Варіант 1. Попередня оплата						
1	Проведена оплата матеріалів	37	31	37	31	2400,00
2	Відображено податковий кредит за ПДВ на матеріали	64	64	64	64	400,00
3	Оприбутковано матеріали від постачальника	20	68	20	68	2000,00
4	Списана сума раніше нарахованого податкового кредиту	64	68	64	68	400,00
5	Відображено залік заборгованості	68	37	68	37	2400,00
Варіант 2. Оплата проведена після оприбуткування в.з.						
6	Оприбутковано матеріали від постачальників	20	68	20	68	2000,00
7	Відображено податковий кредит за ПДВ за оприбутковані матеріали	64	68	64	68	400,00
8	Оплачена заборгованість перед постачальником	68	31	68	31	2400,00
9	Виготовлені в ремонтній майстерні господарства, виробничі запаси і передані на склад	20	23	20	23	800,00
10	Оприбутковані виробничі запаси що виявлені в процесі інвентаризації	20	74	20	74	1200,00
11	Відображено безоплатно одержані МШП за їх справедливою вартістю	20	74	20	745	2700,00
ВИБУТТЯ						
12	Списання виробничих запасів, МШП на:					
	– виробництво	23	20	23	20	8000,00
	– адміністративні витрати	96	20	96	20	250,00
	– капітальне будівництво	15	20	15	20	1400,00
	– забезпечення збуту продукції	96	20	96	20	10000,00
13	Списано нестачу виробничих запасів після проведення інвентаризації	96	20	96	20	1900,00

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6	7
14	Переведено матеріальні цінності від однієї МВО до ін. (Внутрішнє переміщення)	20	20	201	202	8000,00
VI. Реалізація МШП						
15	Відображено реалізацію МШП за реалізаційними цінами	37	71	37	719	9000,00
16	Відображена сума податкового зобов'язання за ПДВ	74	64	74	64	1500,00
17	Списана собівартість реалізованих МШП	94	20	943	20	7900,00

Джерело: за даними ТОВ РОЗЕТКА.УА».

У дод. З наведено найбільш поширену кореспонденцію рахунків з обліку товарів.

Широкий перелік об'єктів, що входять до складу МШП, створює труднощі в організації облікової роботи на підприємствах, що спричиняє формування недостовірної інформації про їх склад та вартість. Згідно з п. 6 П(С)БО 9 для малоцінних і швидкозношуваних предметів характерним є багаторазове використання протягом операційного циклу (одного року) та збереження натуральної форми. Крім того, вони не містять перелік МШП, тому підприємства самі встановлюють і відображають у наказі про облікову політику склад МШП [19] (табл. 2.2).

Для покращення ефективності обліку можна запропонувати узагальнити малоцінні та швидкозношувані предмети в окремі групи, які дозволять оперативно реагувати на зміни в їх складі.

Наступною складовою оборотних активів підприємства є *дебіторська заборгованість*, організація обліку якої має досить важливе значення, тому що сприяє впорядкуванню інформації та її достовірній оцінці за операціями із борговими правами (дебіторами). Облік дебіторської заборгованості в Україні регулюється П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість" [40]. Основною особливістю обліку та водночас проблемою дебіторської заборгованості можна назвати непристосованість методів визначення резерву сумнівних боргів, які передбачені в П(С)БО 10, до обліку на українських підприємствах і, виходячи з цього, недостовірні дані при відображенні резерву сумнівних

боргів у балансі. Тому вирішити цю проблему можна, затвердивши перелік документів, що підтверджують і обґрунтовують визнання заборгованості сумнівною (безнадійною). Розрахунок резерву сумнівних боргів необхідно проводити на підставі середніх статистичних даних.

Таблиця 2.2

Відображення товарів на рахунках бухгалтерського обліку ТОВ РОЗЕТКА.УА»

Пор. №	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки				Сума, грн
		Згідно чинної методики		ТОВ РОЗЕТКА.УА»		
		Дт	Кт	Дт	Кт	
1	2	3	4	5	6	7
1	Одержано товар від товаровиробника	28	63	281	631	2000,00
2	Відображено податок на додану вартість (ПДВ)	64	63	641	631	400,00
	Проплачено за товар товаровиробнику	63	31	631	31	2400,00
3	Списується собівартість реалізованих товарів (купівельна вартість товарів)	90	28	902	28	2000,00
4	Нараховано дохід за продані товари (продажна вартість) на пот. рах.	31	70	311	702	3000,00
5	Належить за розрахунком до сплати ПДВ	70	64	702	641	500,00
6	Віднесення доходу від реалізації товарів на фін. рез	70	79	702	791	2500,00
7	Віднесення собівартості реалізованих товарів на фін. рез	79	90	791	902	2000,00

Джерело: за даними ТОВ РОЗЕТКА.УА».

Систематизація господарських операцій по розрахункам з постачальниками та підрядниками, покупцями і замовниками, з підзвітними особами, різними дебіторами, за податками й платежами, за відрахуванням на ЄСВ, індивідуальне страхування і страхування майна, по розрахункам з оплати праці, доходів майбутніх періодів і резерву сумнівних боргів здійснюється протягом місяця на підставі прийнятих до обліку первинних документів за господарськими операціями [3]. Відображенні розрахунків з дебіторами і кредиторами наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Бухгалтерські записи з обліку розрахунків з дебіторами ТОВ РОЗЕТКА.УА»

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків				Сума, грн.
		Згідно чинної методики		ТОВ РОЗЕТКА.УА»		
		Дт	Кт	Дт	Кт	
1	2	3	4	5	6	7
Облік розрахунків з покупцями і замовниками						
1	Відвантажена покупцям (замовникам) продукція, товари (роботи, послуги), інші запаси, необоротні активи	37	70	37	70	2000,00
2	Відображена сума податкових зобов'язань з ПДВ у складі вартості відвантажених покупцям (замовникам) продукції, товарів (робіт, послуг), інших запасів, необоротних активів (якщо підприємство є платником ПДВ)	70	64	70	64	8000,00
3	Списаний дохід від реалізації продукції, товарів (робіт, послуг), інших запасів, необоротних активів на фін. результати	70	79	70	79	2000,00
4	Отримана оплата від покупців (замовників) за відвантажену продукцію, товари (роботи, послуги), інші запаси, необоротні активи на поточний рахунок	31	37	31	37	2400,00
Облік розрахунків з підзвітними особами та за векселями одержаними						
6	Видані грошові кошти під звіт з каси підприємства	37	30	37	30	1000,00
7	Оприбутковані придбані підзвітною особою (у т. ч. списання витрат на відрядження і інших (наприклад, транспортних) на підставі затвердженого авансового звіту:					
8	– запаси	20	37	20	37	100,00
9	– товари	26	37	26	37	500,00
10	– необоротні активи	15	37	15	37	6000,00
11	Відображена сума податкового кредиту з ПДВ у складі вартості цінностей придбаних підзвітною особою	64	37	64	37	1220,00
12	Списані витрати на відрядження, пов'язані з:					
	– виробництвом продукції (робіт, послуг)	23	37	23	37	800,00
	– іншою операційною, інвестиційною, фінансовою діяльністю	96	37	96	37	200,00
13	Повернені в касу підприємства невикористані кошти, видані під звіт	30	37	30	37	100,00
14	Відшкодована перевитрата грошових коштів підзвітній особі	37	30	37	30	180,00
15	Одержано короткостроковий вексель від покупців в погашення заборгованості	37	37	37	37	42000,00
16	На поточний рахунок надійшла оплата короткострокового векселя	31	37	31	37	42000,00

Джерело: за даними ТОВ РОЗЕТКА.УА».

Поточні фінансові інвестиції – інвестиції, які підприємство утримує на строк, що не перевищує один рік, і які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент, крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів. Вони відображаються за статтею "Поточні фінансові інвестиції" у розділі II "Оборотні активи" Балансу (Звіту про фінансовий стан) [34], охоплюють еквіваленти грошових коштів, тобто короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості, та інші поточні інвестиції. Це і є однією з особливостей їх обліку.

Грошові кошти та їх еквіваленти включають кошти в касі, на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані для поточних операцій, а також еквіваленти грошових коштів. У цій статті окремо наводяться кошти в національній та іноземній валютах [30].

Згідно з діючим положенням, усі грошові кошти підприємств, що призначені для здійснення господарської діяльності, мають зберігатися на рахунках у банку:

- для обліку готівки і руху коштів в обороті, що зберігаються в банку, або якщо кошти господарства мають цільове призначення (розрахунки з постачальниками за акредитивом тощо) – рахунок "Рахунки в банках";
- для обліку грошових коштів необоротного призначення (депозити капіталовкладень тощо) – рахунок "Інші необоротні активи";
- для обліку готівки і руху коштів – рахунок "Каса";
- для обліку коштів у дорозі, грошових документів, сертифікатів – рахунок "Інші кошти";
- для куплених цінних паперів – рахунок "Поточні фінансові інвестиції"; для одержаних векселів – рахунок "Короткострокові векселі одержані" [54].

Облік готівкових та безготівкових грошових коштів, ведеться на підставі виписок банку і доданих до них документів, касових звітів,

розрахунків бухгалтерії та ін. Облік ведеться в розрізі кореспондуючих рахунків в хронологічному порядку (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Кореспонденція рахунків з обліку грошових коштів на ТОВ РОЗЕТКА.УА»

№ пор.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків				Сума, грн
		Згідно чинної методики		На ТОВ РОЗЕТКА.УА»		
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5	6	7
Операції на рахунку 30 “Готівка”						
1	Оприбуткована готівкою виручка від реалізації продукції, товарів (робіт, послуг)	30	70,37	30	70,37	2600,00
2	Відображено отримання готівкових грошових коштів з банківського рахунку до каси підприємства	30	31	30	31	3000,00
3	Надходження внесків до статутного капіталу підприємства від засновників грошовими коштами до каси підприємства	30	40	30	40	10000,00
4	Здана готівкова виручка з каси підприємства в банк	31	30	31	30	10000,00
5	Здана наявна виручка з каси підприємства в банк через службу інкасації	31*	30	31*	30	35000,00
6	Відображено надходження виручки, зданої в банк через інкасатора, на банківський рахунок	31	31*	31	31*	35000,00
7	Перераховано грошові кошти з поточного рахунку на інший рахунок підприємства	31	31*	31	31*	18000,00
8	Погашена заборгованість постачальникам і підрядчикам з каси підприємства за поставлені ТМЦ (роботи, послуги)	68	30	68	30	3600,00
9	Виплачена заробітна плата з каси підприємства	66	30	66	30	45000,00
* При необхідності відкривається окремий субрахунок, наприклад, “Грошові кошти в дорозі”.						
Операції на рахунку 31 “Рахунки в банках”						
10	Надходження виручки від покупців і замовників на поточні рахунки підприємства	31	37	31	37	25000,00

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7
11	Надходження внесків до статутного капіталу підприємства від засновників грошовими коштами на поточні рахунки підприємства	31	40	31	40	10000,00
12	Перерахована оплата постачальникам і підрядчикам за поставлені ТМЦ (роботи, послуги)	68	31	68	31	3800,00
13	Сплачені зобов'язання з податків, зборів, обов'язкових платежів	64	31	64	31	2400,00
14	Отримано на поточний рахунок дохід у вигляді орендної плати	31	74	31	74	20000,00
15	Оприбутковано від підзвітної особи грошові документи	30	37	30	37	120,00
16	Перераховані з поточного рахунку штрафи, неустойки	96	31	96	31	1500,00
17	Отримано в касу підприємства дохід у вигляді сплати штрафів, пені, неустойки	30	74	30	74	80000,00

Джерело: за даними ТОВ РОЗЕТКА.УА».

Отже, оборотні активи – це не обмежені у використанні грошові кошти або інші активи, котрі призначені для споживання чи реалізації протягом операційного циклу.

2.3. Узагальнення інформації про оборотні активи у фінансовій звітності підприємства

Обов'язок юридичних осіб вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність передбачена Господарським кодексом та Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [44]. Правила подачі фінансової звітності встановлені Порядком подання фінансової звітності. Відповідно до цього документа фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються згідно НП (С) БО або МСФЗ.

До складу річної фінансової звітності середніх і великих суб'єктів господарювання входять:

– форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»;

– форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»;

– форма № 3 (№ 3-н) «Звіт про рух грошових коштів»;

– форма № 4 «Звіт про власний капітал»;

– форма № 5 «Примітки до фінансової звітності».

– форма № 6 Звіт «Інформація за сегментами» є додатком до приміток до річної фінансової звітності.

Перед складанням фінансової звітності підприємство повинно провести інвентаризацію активів і зобов'язань [54].

До фінансової звітності підприємства включаються показники діяльності філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів підприємства. При складанні фінансової звітності підприємства:

– у Балансі (Звіт про фінансовий стан) відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства;

– у Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід і сукупному доході підприємства за звітний період;

– у Звіті про рух грошових коштів наводяться дані про рух грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Підприємство може самостійно вибрати метод складання цього звіту - прямий або непрямий;

– у Звіті про власний капітал розкривається інформація про зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

При формуванні фінансової звітності підприємства можуть не приводити статті, за якими відсутня інформація, крім випадків, коли така інформація відображалася в попередньому звітному періоді. Також підприємство може додавати до фінансової звітності статті з переліку додаткових статей, наведених у додатку 3 до НП (С) БО 1, якщо інформація,

яка буде включена в цю статтю, є суттєвою і може бути достовірно оцінена [30]. Критерії суттєвості ознак статей фінансової звітності, не встановлені в бухгалтерських стандартах обліку, підприємства повинні визначити в розпорядчому документі про облікову політику [13]. Для кожного звіту вибирається окрема база визначення кількісних критеріїв і якісних ознак суттєвості статей. Мінфін рекомендує наступний діапазон кількісних критеріїв [11]:

– для статей Балансу - до 5% суми підсумку балансу або 15% підсумку класу активів, власного капіталу, класу зобов'язань;

– для статей Звіту про фінансові результати - до 5% суми чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) або 25% суми фінансового результату від операційної діяльності;

– для статей Звіту про рух грошових коштів - до 5% суми чистого руху грошових коштів від операційної діяльності;

– для статей Звіту про зміни у власному капіталі - до 5% розміру власного капіталу підприємства [2].

Стаття, яка може бути визнана несуттєвою для окремого подання в звіті, може бути достатньо суттєвою для її окремого відображення в Примітках до фінансової звітності.

Підприємство ТОВ РОЗЕТКА.УА» складає таку фінансову звітність:

– Баланс (Звіту про фінансовий стан) – форма № 1;

– Звіт про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) – форма № 2;

– Звіт про рух грошових коштів – форма № 3;

– Звіт про власний капітал – форма № 4;

– Примітки до фінансової звітності.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) - це звіт, в якому узагальнюються облікові бухгалтерські дані про фінансові показники діяльності організації за певний період. Грамотне прочитання форми балансу надає широку

інформацію економічного характеру зацікавленому користувачеві.

Джерелом інформації для складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) ТОВ РОЗЕТКА.УА» є дані бухгалтерського обліку, сформовані за правилами діючих П(с)БО та відповідно до прийнятої на підприємстві облікової політики.

Заповнення Балансу (Звіту про фінансовий стан) здійснюється на підставі інформації про залишки на рахунках бухгалтерського обліку на звітну дату. Дані в балансі показуються в тисячах. Поділ активів і зобов'язань на довгострокові і короткострокові передбачено структурою бухгалтерського балансу. В його активі для цього виділено 2 розділи: необоротні активи (довгострокові) та оборотні активи (короткострокові). Пасив підрозділяється на чотири розділи, два з яких являють собою розділи за зобов'язаннями, розділені за часом звернення (довгострокові і короткострокові). У першому розділі пасиву відображаються дані про власний капітал, який займає особливе положення в структурі бухгалтерського балансу. Щодо даних про фінансовий результат (нерозподілений прибуток/непокритий збиток) поточний бухгалтерський баланс складається, як правило, з включенням у звітний період повного числа місяців року, за який він формується. Це обумовлено фактом загальноприйнятого помісячного закриття рахунків обліку фінансових результатів.

Відображення інформації щодо конкретних рядків Балансу (Звіту про фінансовий стан) має свої особливості:

– дані щодо вартості основних засобів, нематеріальних активів, довгострокові біологічні активи показуються, як правило, за вирахуванням амортизації;

– дані про фінансові вкладення, що представляють собою позики видані грошові вкладення в банки (депозити), вклади в інші організації, в цінні папери, поділяються в залежності від строку їх погашення – на довгострокові і короткострокові і відображаються, відповідно, в різних розділах активу, при цьому суми відображаються за мінусом створеного

резерву під знецінення фінансових вкладень;

– дані про запаси, що включають залишки за рахунками обліку матеріалів (з транспортно-заготівельними витратами), товарів, готової продукції, незавершеного виробництва;

– дебіторська та кредиторська заборгованості, що представляють собою суми, які хто-небудь повинен підприємству і що кому винне підприємство (контрагенти, бюджет, фонди, співробітники), показуються розгорнуто і відображаються, відповідно, в активі і пасиві балансу у складі короткострокових зобов'язань; при цьому дебіторська заборгованість зменшується на суми створених резервів по сумнівних боргах і даних, врахованих по інших рядків балансу (фінансові вкладення); грошові кошти (готівкові, безготівкові, валютні) показуються в загальній сумі за вирахуванням депозитів, врахованих по рядках «Гроші та їх еквіваленти», «Готівка», «Рахунки в банку»;

– сума додаткового капіталу, якщо вона присутня в обліку, поділяється на два рядки, залежно від того, чи пов'язана вона з переоцінкою майна;

– фінансовий результат (нерозподілений прибуток або непокритий збиток) в річному балансі являє собою підсумок діяльності за кінець року, а в проміжній звітності складається з двох цифр (фінансовий результат попередніх років і фінансовий результат поточного періоду), при цьому незалежно від періоду формування звітності він може бути від'ємною величиною;

– дані по позикових коштах поділяються на довгострокові і короткострокові зобов'язання по залишках терміну їх погашення і показуються в різних розділах пасиву, при цьому нараховані відсотки по довгострокових позиках відносяться до складу короткострокової заборгованості;

– в аналогічному порядку в залежності від строку використання на довгострокові та короткострокові зобов'язання з відображенням у різних

розділах пасиву поділяються оціночні зобов'язання, яким відповідають суми створених резервів майбутніх витрат;

– до даних про доходи майбутніх періодів додатково включається інформація про суми цільового фінансування [14];

– всі розділи балансу, за винятком розділу «Капітал і резерви», мають рядок для відображення інших активів або зобов'язань, призначену для внесення до неї даних, що не знайшли собі місця в інших рядках відповідного розділу, або для тих даних, які підприємство ТОВ РОЗЕТКА.УА» вирішила показати відокремлено.

Звіт про рух грошових коштів – один з основних звітів, які входять до фінансової звітності. Формування Звіту про рух грошових коштів дає інвесторам розуміння, як працює компанія, звідки надходять гроші і як вони витрачаються. Звіт про рух грошових коштів підприємства ТОВ РОЗЕТКА.УА» складають на підставі даних:

– балансу (звіту про фінансовий стан) (ф. № 1),
– звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (ф. № 2),
– Звіту про власний капітал (ф. № 4),
– Головної книги,
– синтетичного та аналітичного бухгалтерського обліку.

Підприємство ТОВ РОЗЕТКА.УА» може самостійно обрати спосіб складання звіту про рух грошових коштів за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту.

Звіт про рух грошових коштів складається з наступних розділів:

– рух грошових коштів у результаті операційної діяльності;
– рух коштів у результаті інвестиційної діяльності;
– рух коштів у результаті фінансової діяльності.

Схематичне зображення звіту про рух грошових коштів підприємства ТОВ РОЗЕТКА.УА» зобразимо на рис. 2.5.

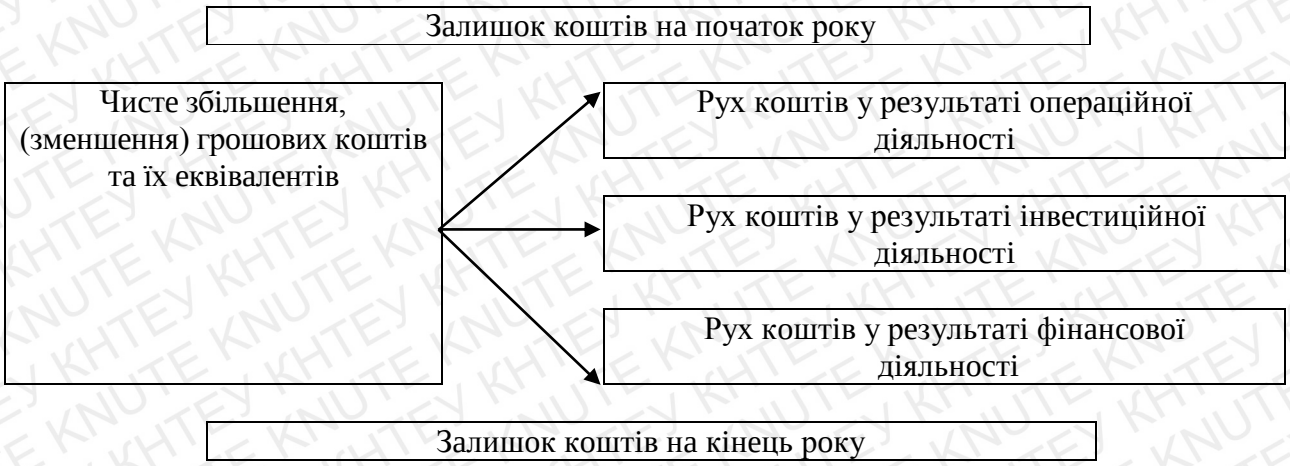

Рис. 2.5. Схематичне зображення звіту про рух грошових коштів за прямим методом

Джерело: складено за [4].

У кожному з трьох розділів у окремих рядках (р. 3195, 3295, 3395) вказується чистий рух коштів грошових коштів за кожним видом діяльності. У р. 3400 вираховується загальна сума чистого руху грошових коштів за звітний період за трьома видами діяльності. У рядках 3405 і 3415 відображається залишок на початок і кінець звітного періоду, а в р. 3410 - вплив зміни валютних курсів на залишок коштів. Операційна діяльність - це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, що не є інвестиційною та фінансовою.

Великі та середні суб'єкти підприємництва заповнюють форми фінансової звітності в тисячах гривень без десяткових знаків. І тільки грошові показники розділу IV «Розрахунок показників прибутковості акцій» форми № 2 відображають у гривнях з копійками.

Інформація щодо руху товарів формується у формі статистичної звітності, які передбачені розділом «Статистика внутрішньої торгівлі» Загального табелю (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2018 рік. Характеристика звітності з інформацією про товарні запаси підприємства, що мають бути сформовані ТОВ РОЗЕТКА.УА» для органів статистики, представлена в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Характеристика статистичної звітності ТОВ РОЗЕТКА.УА»

№ п/п	Назва форми	Періодичність подання	Строки подання
1	2	3	4
1	1-торг «Звіт про товарообороті торгової мережі»	Місячна	не пізніше 4 числа місяця, наступного за звітним
2	3-торг «Звіт про продаж і запаси товарів у торговій мережі»	Квартальна	не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним періодом
3	7-торг «Звіт про наявність торгової мережі»	Річна	не пізніше 28 лютого
4	1-опт «Звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі»	Квартальна	не пізніше 25 числа, наступного за звітним періодом
5	1-опт «Звіт про обсяг оптового товарообороту»	Місячна	не пізніше 4 числа місяця, наступного за звітним періодом

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ РОЗЕТКА.УА»

Статистичний звіт звітність - форма звітності державного статистичного спостереження, за якою респонденти подають інформацію органам державної статистики під час збирання державної статистичної звітності у вигляді звіту затвердженого зразка та за підписом посадових осіб, які відповідають за достовірність наданої інформації [37]. Натомість фінансова звітність забезпечує інформацією, яка допомагає користувачам приймати вигідні економічні рішення. Фінансова звітність є звітністю загального призначення, яка складається переважно для задоволення інформаційних потреб зовнішніх користувачів. Оскільки ці потреби суттєво відрізняються у різних категорій користувачів звітності, то для вирішення багатьох рішень можуть знадобитись дані фінансового аналізу звітності.

Висновки за розділом 2

Своєчасна підготовка інформації про діяльність підприємства за лежить, перш за все, від своєчасного оформлення і подання в бухгалтерію первинних документів від структурних підрозділів підприємства .

Основні положення організації та методології обліку оборотних активів та відображення їх у звітності неведено у Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку (далі П(С)БО), а саме: П(С)БО 9 “Запаси”, який визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси, П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість” – інформації стосовно дебіторської заборгованості. У НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, містяться визначення основних дефініцій бухгалтерського обліку, в тому числі оборотного активу; П(С)БО 15 “Дохід”, у частині визнання доходу від продажу оборотних активів; П(С)БО 16 “Витрати” у частині виникнення витрат від будь-якого списання оборотних активів або іншого зменшення їх вартості. Також для уточнення питань обліку використовуються накази міністерств, методичні рекомендації та інші регулятиви.

У міжнародних стандартах (далі М(С)БО) питання обліку оборотних активів висвітлюються в: М(С)БО 1, М(С)БО 2, М(С)БО 28, М(С)БО 32.

За відображенням у Балансі основними елементами оборотних активів визначають: запаси; дебіторська заборгованість; поточні фінансові інвестиції; грошові кошти та їх еквіваленти; витрати майбутніх періодів.

До складу річної фінансової звітності, яку подає ТОВ РОЗЕТКА.УА» входять: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»; форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»; форма № 3 (№ 3-н) «Звіт про рух грошових коштів»; форма № 4 «Звіт про власний капітал»; форма № 5 «Примітки до фінансової звітності»; форма № 6 Звіт «Інформація за сегментами» є додатком до приміток до річної фінансової звітності. Крім фінансової ТОВ РОЗЕТКА.УА» подає ще статистичну, податкову звітність та складє управлінську звітність, яка є комерційною таємницею підприємства.

РОЗДІЛ 3
УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ТОВ «РОЗЕТКА.УА»

3.1.Напрями та заходи удосконалення обліку оборотних активів підприємства

Прийняття ефективних рішень на ТОВ «РОЗЕТКА.УА» щодо управління оборотними активами в значній мірі залежить від чіткої координації діяльності внутрішніх підрозділів, наявності інформаційного менеджменту, систематичного ведення обліку, забезпечення внутрішнього контролю і ефективності управлінського обліку.

Основними завданнями управління оборотними активами, які можна визначити для ТОВ «РОЗЕТКА.УА» є (рис.3.1):

Рис.3.1. Основними завданнями управління оборотними активами для ТОВ «РОЗЕТКА.УА»

Джерело: складено автором на основі даних ТОВ РОЗЕТКА.УА» та [2].

Для виконання поставлених завдань на ТОВ «РОЗЕТКА.УА» необхідно обрати раціональну політику формування оборотних активів і визначення джерел їх фінансування, та контролювати її роботу в практичній діяльності. Політика управління оборотними активами повинна забезпечити

пошук компромісу між ризиком втрати ліквідності і ефективністю діяльності, що зводиться до вирішення таких завдань, як забезпечення платоспроможності та оптимального обсягу, структури і рентабельності активів. Тому, управління оборотними активами на ТОВ «РОЗЕТКА.УА» повинно включати наступні складові (рис.3.2):

Рис.3.2. Складові управління оборотними активами на ТОВ «РОЗЕТКА.УА»

Джерело: складено автором на основі даних ТОВ РОЗЕТКА.УА» та [6, 14,23, 28].

Прийняття ефективних управлінських рішень залежить від належної організації планування діяльності, контролю та аналізу отриманих її результатів з метою виявлення проблем діяльності, знаходження альтернативних рішень щодо визначення цих проблем для досягнення стратегічних напрямів діяльності у майбутньому. Ускладнення системи управління потребує не тільки удосконалення організації діяльності, але і поліпшення інформаційного забезпечення, так як для забезпечення успішного функціонування будь-якого суб’єкта господарювання та управління ним необхідно, перш за все, власна інформація про фінансовий та

майновий стан, результати діяльності, процеси їх формування, а також зовнішня інформація про дійсних та потенційних інвесторів, партнерів, конкурентів, тощо. Важливою складовою загальної інформаційної системи підприємства є інформація, яку надає бухгалтерський облік, який включає виявлення, вимірювання, реєстрацію, накопичення, узагальнення та передачу інформації про діяльність підприємства користувачам для прийняття рішень [28]. Характеристика рівнів інформаційної системи управління оборотними активами дозволяє здійснювати контрольно-аналітичні процедури, послідовне виконання яких забезпечує комплексне вирішення завдань щодо обробки економічної інформації та використання її при прийнятті оперативних управлінських рішень (рис.3.3).

Рис. 3.3. Основні шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів

Джерело: складено автором за [34].

Бухгалтерський облік дозволяє зовнішнім і внутрішнім користувачам отримувати інформацію про всі господарські операції підприємства, пов'язані з його створенням, основною та іншими видами діяльності. Дані обліку надають можливість проводити аналіз наслідків раніше прийнятих рішень, а також здійснювати постійний контроль за господарськими процесами. З погляду на це, актуальною проблемою, в умовах глобальних економічних змін, залишається подальше удосконалення облікового інформаційного забезпечення. [35]

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ст.5, р. ІІ визначено, що підприємство самостійно визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства [44].

Державне регулювання обліку в Україні при формуванні облікової політики вимагає дотримання вимог чинних нормативно-правових актів, тому у розпорядчому документі про облікову політику підприємства необхідно визначати застосування:

- методів оцінки вибуття запасів;
- періодичності визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів;
- порядку обліку (ідентифіковано чи загалом) і розподілу транспортно-заготівельних витрат;
- окремого субрахунку обліку транспортно-заготівельних витрат;
- методу обчислення резерву сумнівних боргів;
- порядку оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг;
- сегментів, пріоритетного виду сегмента, засад ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках;
- переліку і складу змінних і постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу;

– переліку і складу статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг);

– порогу суттєвості щодо окремих об’єктів обліку [55].

Важливими питанням організації облікової політики, які потребують вирішення є питання щодо внесення змін. Зміни в обліковій політиці можуть здійснюватись ретроспективно та перспективно. При ретроспективному відображенні змін в обліковій політиці, вплив змін здійснюється відносно подій і операцій минулих періодів від моменту їх виникнення, та відображається у звітності шляхом повторного подання порівняльної інформації про минулі звітні періоди. При перспективному відображенні змін облікова політика поширюється на події та операції що виникають після дати зміни облікової політики [1]. Вважаємо, що при внесенні змін в облікову політику, які стосуються оборотних активів, у розпорядчому документі про облікову політику необхідно детально описувати порядок коригування показників.

Рівень якості інформації залежить від якості носіїв первинної, поточної та підсумкової інформації, чому сприяє раціональна організація методичного, технологічного та організаційного етапів обліку. Збільшення обсягів інформації, підвищення вимог щодо оперативності та якості її обробки, зростання інформаційного навантаження на управлінський персонал активізували проблему комплексної автоматизації управлінської діяльності на основі сучасних інформаційних технологій і засобів телекомунікації. Документальна фіксація інформації є обов’язковим елементом обліку, тому в сучасних умовах господарювання вирішенню зазначеної проблеми сприятиме впровадження електронного документообігу.

Запровадження електронного документообігу в Україні визначено Законом України «Про електронні документи і електронний документообіг», це дало можливість створення електронної системи документообігу та узаконення її на державному рівні і зробило обмін документами набагато швидшим і надійнішим [25]. Тобто, інформаційні технології на

підприємствах різних форм власності та видів діяльності мають розвиватися за електронною технологією шляхом створення інтегрованого банку облікових даних для задоволення потреб користувачів у реальному масштабі часу.

Вирішенню проблеми щодо удосконалення організації документообігу на підприємствах сприяє пошук і використання сучасних інформаційних технологій для створення електронного документообігу.

У сучасних умовах господарювання процес впровадження інформаційних технологій у бухгалтерський облік повинен бути забезпечений обов'язковою оцінкою його ефективності. Ефективність впровадження інформаційних технологій можна визначати як досягнення оптимального співвідношення витрати/результат під яким розуміють зіставлення економічного результату впровадження системи і витрат на придбання, налагодження, доробку, експлуатацію системи.

3.2. Удосконалення обліку оборотних активів підприємства в системі прийняття управлінських рішень

В основі удосконалення обліку оборотних активів лежить систематизації внутрішньої інформації про фактичний стан та оборотність оборотних активів; зовнішньої інформації про тенденції ринку; моніторингу постачальників та покупців; прогнозні показників щодо запасів, грошових коштів, дебіторської заборгованості.

Наявності аналітичної та оперативної інформації про наявність і рух запасів за їх видами та найменуваннями впливає на прийняття рішень щодо ефективності використання запасів. Забезпечення внутрішніх користувачів своєчасною обліковою інформацією про наявність і рух запасів залежить можливе за умови вирішення наступних завдань:

1. Дотримання вимог чинних законодавчих і нормативно-правових актів.

2. Здійснення класифікації запасів за видами та найменуваннями.

3. Правильне визначення первісної вартості запасів при їх придбанні відповідно до вимог П(С)БО 9 «Запаси» і П(С)БО 16 «Витрати».

4. Розробка та затвердження графіку документообігу, а також використання первинних документів типових форм.

5. Забезпечення повного й систематичного кількісного обліку запасів у місцях зберігання.

6. Розробка, затвердження та використання робочого плану рахунків із переліком необхідної кількості субрахунків із другого, третього порядку для обліку запасів.

7. Контроль дотримання тотожності даних аналітичного обліку відповідним рахункам синтетичного обліку запасів.

8. Дотримання критеріїв МШП визнання відповідно до яких вони багаторазово використовуються та зберігають матеріальну форму зі строком служби не більше одного року.

9. Систематичне підвищення кваліфікації персоналу бухгалтерії для забезпечення якісного ведення управлінського обліку запасів[54].

Прийняття рішень щодо управління дебіторською заборгованістю потребує (дод. М) ведення аналітичного обліку дебіторської заборгованості за розрахунками та іншої поточної дебіторської заборгованості за видами заборгованості, за строками її виникнення та погашення; за кожним дебітором.

Управління грошовими потоками для забезпечення оптимального співвідношення ліквідності та прибутковості пов’язане з вирішенням таких основних проблем, що потребують удосконалення обліку грошових коштів:

1. Своєчасне документування господарських операцій із руху грошових коштів у касі, на поточних та інших рахунках в установах банків, грошових документів і грошових коштів у дорозі

2. 3. Забезпечення своєчасної систематизації даних первинних документів на рахунках бухгалтерського обліку відповідно до вимог Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, Плану рахунків бухгалтерського обліку.

4. Систематизація даних первинних документів у реєстрах аналітичного обліку для забезпечення користувачів деталізованою інформацією про наявність та рух грошових коштів за видами валют, місцем знаходження грошових коштів, видами рахунків в установах банків, видами банківських платіжних карток та грошових документів.

5. Здійснення аналізу грошових коштів і надання пропозицій щодо підвищення ефективності їх руху [29].

Застосування підприємствами визначених напрямів вирішення проблем обліку оборотних активів сприятиме інформаційному забезпеченню управління та сприятиме вирішенню завдань компанії.

Висновки до розділу 3

За результатами розробки пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення обліку оборотних активів на ТОВ «РОЗЕТКА.УА» встановлено, що управління оборотними активами включає наступні складові:

1. Управління грошовими коштами, що є важливим напрямом управління якими є розрахунок мінімально необхідної суми для операційної, фінансової та інвестиційної діяльності;

2. Управління запасами, що полягає у забезпеченні і підтримування їх оптимальної кількості та ефективного використання. Ефективне управління запасами дозволяє мінімізувати витрати з обслуговування, зберігання і витрачання запасів, прогнозувати інфляційні витрати на формування запасів;

3. Управління дебіторською заборгованістю з метою оцінки реального стану та змін дебіторської заборгованості, та прогнозування відсутності сумнівних безнадійних боргів.

ВИСНОВКИ

Проведені у роботі дослідження обліку оборотних активів дають змогу сформулювати наступні висновки і пропозиції:

1. Оборотні активи формують найбільш мобільну частку в активах будь-якого суб'єкта господарювання. За даними ДССУ виявлено, що найбільшу аитому вагу оборотних активів припадає на підприємства оптової та роздрібної торгівлі – 27%; промисловість – 26%; сільське, лісове та рибне господарство – 23%. У 2016 році загальний обсяг оборотних активів оптової та роздрібної торгівлі складає 4108602,7 млн. грн., у 2017році – 5772816,5 млн. грн., у 2018 році – 5650817,4 млн. грн. Позитивна динаміка росту свідчить про розширення активностей підприємств України.

2. У результаті аналізу визначень поняття "оборотні активи" як окремої обліково-правової категорії, визначено оборотні активи, як сукупність майнових цінностей, грошових коштів та їх еквівалентів, які обслуговують операційну діяльність підприємства, або призначені для реалізації чи споживання протягом одного операційного (комерційного) циклу або протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Оборотні активи, що сформовані для участі в операційному циклі, представлені в активі Балансу (Звіту про фінансовий стан), а джерела їх утворення – оборотний капітал відображаються в пасиві Балансу (Звіту про фінансовий стан).

3. За відображенням у Балансі основними елементами оборотних активів визначають: запаси; дебіторська заборгованість; поточні фінансові інвестиції; грошові кошти та їх еквіваленти; витрати майбутніх періодів.

4. Узагальнивши напрацювання вчених з обліку, оборотні активи можна класифікувати за такими ознаками: за формами функціонування в операційному циклі – матеріальні оборотні активи та фінансові оборотні активи; залежно від функціонального призначення у процесі діяльності – оборотні активи у сфері виробництва та оборотні активи в сфері обігу; за принципом організації – нормовані, ненормовані; залежно від ступеня ліквідності – швидколіквідні, середньоліквідні, малоліквідні; залежно від

ризику вкладених оборотних активів – оборотні активи з мінімальним ризиком вкладення, оборотні активи з середнім ризиком вкладення, оборотні активи з високим ризиком вкладення; за характером фінансових джерел – чисті оборотні активи, власні оборотні активи; за видами – запаси сировини, матеріалів напівфабрикатів, поточна дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції, грошові активи. Наведена класифікація дозволяє систематизувати оборотні активи для ефективного управління ліквідністю та платоспроможністю компанії.

5. Основні положення організації та методології обліку оборотних активів та відображення їх у звітності неведено у Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, а саме: П(С)БО 9 “Запаси”, , П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”, НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, П(С)БО 15 “Дохід”, П(С)БО 16 “Витрати” таМ(С)БО 1, М(С)БО 2, М(С)БО 28, М(С)БО 32.

6. До складу річної фінансової звітності, яку подає ТОВ РОЗЕТКА.УА» входять: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»; форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»; форма № 3 (№ 3-н) «Звіт про рух грошових коштів»; форма № 4 «Звіт про власний капітал»; форма № 5 «Примітки до фінансової звітності»; форма № 6 Звіт «Інформація за сегментами» є додатком до приміток до річної фінансової звітності. Крім фінансової ТОВ РОЗЕТКА.УА» подає ще статистичну, податкову звітність та складє управлінську звітність, яка є комерційною таємницею підприємства.

7. Встановлено, що управління оборотними активами включає наступні складові:

– управління грошовими коштами, важливим напрямом управління якими є розрахунок мінімально необхідної суми для операційної, фінансової та інвестиційної діяльності;

– управління запасами – це забезпечення і підтримування їх оптимальної кількості та ефективного використання. Ефективне управління

запасами дозволяє мінімізувати витрати з обслуговування, зберігання і витрачання запасів, прогнозувати інфляційні витрати на формування запасів;

– управління дебіторською заборгованістю з метою оцінки реального стану та змін дебіторської заборгованості, та прогнозування відсутності сумнівних безнадійних боргів.

8. Впровадження елементів управлінського обліку, завдяки якому можна отримувати інформацію для розробки бюджету грошових коштів, дані якого дозволять здійснювати прогнозування грошових надходжень і витрат за періодами, чистого грошового потоку для прийняття ефективних рішень щодо створення умов стабільного фінансового стану. Отриманню такої інформації буде сприяти організація на підприємстві управлінського обліку, яка передбачає такі основні етапи: методологічний, для визначення методологічних прийомів управлінського обліку; технічний, який вирішує завдання щодо створення моніторингу поточної діяльності та системи обліку даних, отриманих з зовнішнього середовища; вибір моделі складання звітної інформації та визначення напрямів руху інформації в середині підприємства; організаційний етап, на якому визначаються функції та обов’язки персоналу бухгалтерії.

Результати проведеного дослідження за матеріалами ТОВ «РОЗЕТКА.УА» спрямовані на посилення інформаційного забезпечення управління підприємством системою обліку. Зроблені висновки та пропозиції сприятимуть підвищенню ефективності його діяльності, оптимізації рівня фінансової самодостатності та зростання конкурентоспроможності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виговська А.О. Особливості організації обліку, аналізу і аудиту активів / А.О. Виговська, О.В. Михайленко // Глобальні та національні проблеми економіки. - Випуск 5. – 2015. – с.977-979.
2. Власова Н. О. Управління оборотними активами на підприємствах роздрібної торгівлі : монографія / Н.О. Власова [та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2014. –258 с.
3. Гоголь Т.А., Ніпорко Н.І. Аналіз нормативно-правової бази з регулювання бухгалтерського обліку оборотних активів / Т. А. Гоголь, Н. І. Ніпорко // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2012. - Вип. 9 (1). - С. 208-216. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2012_9%281%29__31
4. Голов С. Ф. Вдосконалення бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні в контексті євроінтеграції / С.Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 1. – С. 3–17.
5. Голов С. Нормативні обмеження застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – № 2. – С. 2–11.
6. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник / С.Ф. Голов. – К.: Лібра, 2008. – 704 с.
7. Гура Н. Імплементація директиви 2013/34/ЄС в Україні з урахуванням міжнародного досвіду / Н. Гура // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія «Економіка». – 2015. – № 10 (175). – С. 6–10.
8. Директива 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов’язані звіти деяких видів підприємств, що вносить зміни до Директиви 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та

Ради і припиняє дію Директив Ради. - URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU13169.html

9. Дончевски В. Новая директива по бухгалтерскому учету – будет лучше или хуже? / Вадим Дончевски URL: http://rup.ee/rus/bukhgalterskienovosti/anonsy/novaia-direktiva-po-bukhgalterskomu-uchetubudet-luchshe-ili-khuzhe
10. Дробязко С. І., Козир Т. М., Холод С. Б. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу. Навч. посіб. / за заг. ред. П. Й. Атамаса – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
11. Засадний Б. Організаційні аспекти обліку оборотних активів / Б.Засадний, М.Кобзева // ВІСНИК Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. – 2011. – № 130. – С. 42–44.
12. Зубілевич С. Облікова Директива ЄС, її вплив на склад і зміст звітів європейських компаній та перспективи для України / С. Зубілевич // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 7. – С. 3–17.
13. Інформаційна база заповнення спрощеної звітності – інструмент управління та фінансової безпеки / [А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова] // Часопис економічних реформ. – 2014. – № 1. – С. 26–32.
14. Канурна З.Ф. Контроль оборотних активів підприємств машинобудівного комплексу / З.Ф. Канурна // Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 3(12). - URL:///C:/Users/User/Downloads/68491-143092-1-PB%20(1).pdf
15. Ковальський В. Інтерв'ю із заступником Міністра фінансів Оленою Макєєвою: «Директива ЄС і роль бухгалтера у сучасному суспільстві» / В. Ковальський // Баланс-агро. – 2015. – № 34 (454). – С. 1–2
16. Козак М.І. Автоматизація господарського обліку з використанням баз даних: Автореферат дисертації кандидата економічних наук. – Київ: Національний науковий центр „Інститут аграрної економіки" Українська академіа аграрних наук, 2015. – 17 с.

17. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року, із змінами і доповненнями.- URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/ show/929_009
18. Концептуальна основа фінансової звітності. - URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/ show/929_009
19. Костюк А.О. Теоретичні підходи до оцінювання оборотних активів / Костюк А.О. // Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Вінниця: Видавничо- редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ. - 2015. – Вип. 22. - 955 с.
20. Коцупатрий М.М., Ковач С.І., Безверхий К.В. Облік і звітність в оподаткуванні у схемах і таблицях. Навч. посіб. – К.: КНЕУ. - 2015.- 196 с.
21. Кубік В.Д., Муравська В.В. Сучасний стан і перспективи розвитку обліку оборотних активів / В.Д. Кубік, В.Д., В.В. Муравська // Вісник соціально-економічних досліджень. -№39. – 2014. – с. 92-97.
22. Кузина Р. П(С)БУ и МСФО: анализ конвергенции / Р. Кузина // Бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – № 6. – С. 10–20.
23. Лучинська І.В. Оборотні активи підприємства: економічна сутність, визнання і склад за НПСБО та МСБО / І.В. Лучинська // Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2015. – Вип. 22. - 955 с.
24. Малишкін О. Щодо адаптації положень з обліку і звітності в умовах угоди про асоціацію України та ЄС / О. Малишкін // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – № 2. – С. 12–18.
25. Маліков В.В. Проблеми організації обліку на підприємствах малого бізнесу в україні / В.В. Маліков // Вісник економіки транспорту і промисловості № 48. – 2014. – с.128-132.
26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/en/929_013

27. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП) URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_063
28. Мірошніченко О.В. Основні напрями підвищення ефективності управління активами // Інвестиції : практика та досвід. – 2014. – № 21. – С. 73-77.
29. Нападовська Л.В. Управлінський облік: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Книга, 2010. – 544 с.
30. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року № 73. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13
31. Облік витрат в „1С: Бухгалтерії 7.7" на підприємствах, що мають внутрішню інфраструктуру//Автоматично з Дт-Кт. – 2014. – №9. URL: http://www.dtkt.com.ua/show
32. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємств оптової торгівлі : монографія /Н. С. Акімова, О. В. Топоркова, Т. О. Євлаш, О. О. Говоруха. – Х. : ХДУХТ, 2016. – 285 с.
33. Озеран А. Директива 2013/34/ЄС щодо річної фінансової звітності: дискусійні питання та напрями її імплементації в нормативну базу України / А. Озеран // Бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – № 5. – С. 2–10.
34. Оптимізація обліку запасів „Облік в торгівліа" комплексу „GrossBee-XXI"//Автоматично з Дт-Кт. – 2019. – №36. URL: http://www.dtkt.com.ua/show/4cid0380.html
35. Пархоменко В. Документальне забезпечення бухгалтерського обліку / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 8. – С.7–11.
36. Пасько О. В. Роль національних регуляторів бухгалтерського обліку в сучасному світі / О. В. Пасько // Облік і фінанси АПК. – 2011. – № 3. – С. 38–45.

37. Під контролем бухгалтера: як уникнути проблем під час впровадження системи автоматизованого обліку//Автоматично з Дт-Кт. – 2016. – №38. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dtkt.com.ua/show/4cid0386.html
38. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 19 квітня 2000 року № 186 URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01.
39. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI .- URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 „Витрати", затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 року № 318, із змінами і доповненнями.- URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00
41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 „Запаси", затверджений наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 року № 246, із змінами і доповненнями. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99
42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Положення Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0860-99
43. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 року № 879 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14
44. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 року № 996-XIV, із змінами і доповненнями.- URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14

45. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку : Наказ від 8 лютого 2014 року № 48 . - URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws /z0341-14
46. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами : Наказ Міністерства фінансів України від 15 червня 2011 р. № 720 URL: http://www.minfin.gov.ua/ contarticle%3Fart_id =296068&cat_id=285157.
47. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами з іншої сторони. Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII URL: http://zakon5.rada. gov.ua/laws/ show/1678-18
48. 1 С «Підприємство» - «по новому». // Автоматично з Дт-Кт. – 2018. – №15. URL: http://www.dtkt.com.ua/show/4cid0722.html
49. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 р. № 345-р. «Про схвалення розроблених Міністерством фінансів планів імплементації деяких актів законодавства ЄС у сфері бухгалтерського обліку та аудиту» URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/ show/345-2015-р
50. Статистичний щорічник України за 2018 рік / За ред. О. Г. Осауленка. – К. : Державна служба статистики України. - 2018. – 534 с.
51. Стратегія застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.10.2007 р. № 911-р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/ show/911-2007-р
52. Філатова З.В., Ротанова А.Г. Напрямки формування системи управління оборотними активами підприємства. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_gum/Ppei/2011_29/Filat.pdf.
53. Чалий І. Перехід на МСФЗ та податкова оптимізація / І. Чалий // Бухгалтерія. – 2015. – № 15 (1158). – С. 44–47.

54. Чухно І.С.Удосконалення системи обліку, контролю і аналізу ефективного використання оборотних активів підприємства // І.С. Чухно, С.В. Рилєєв. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://intkonf.org/ udoskonalennya-obliku-kontrolyu-i-analizu-oborotnih-aktiviv-pidpriemstva

55. Юровський Б.С. Методичні аспекти бухгалтерського обліку оборотних активів / Б.С.Юровський // Зб. наук. праць Подільської державної аграрно-технічної академії. – Вип. 12. – Т. 2. – Кам'янець-Подільський, 2011. – с.208-210.

ДОДАТКИ

Додаток А

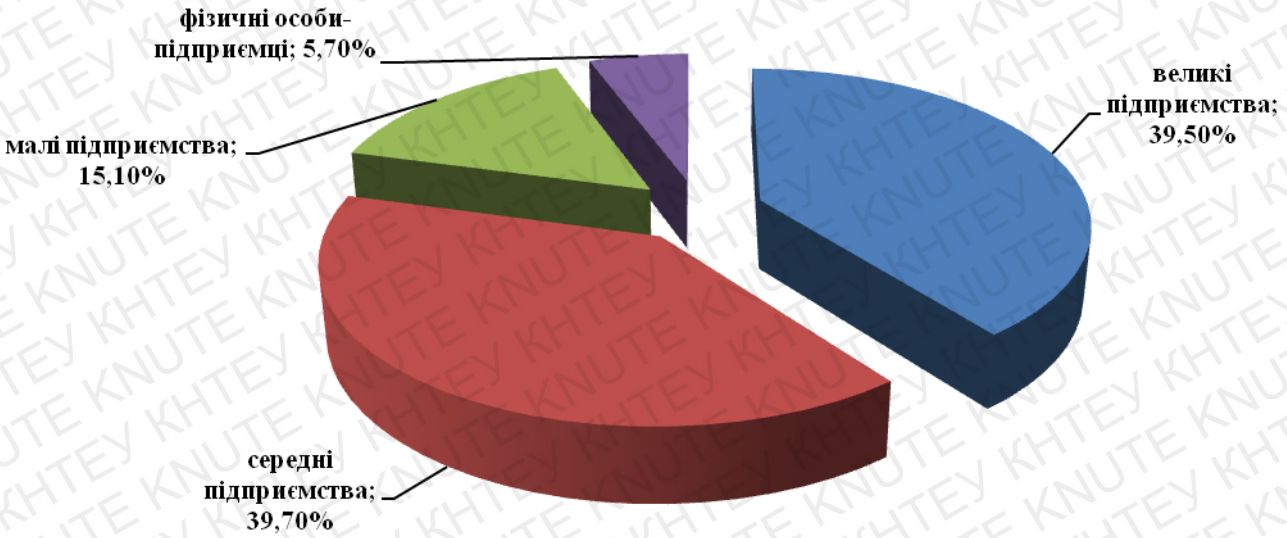

Рис. А.1. Питома вага підприємств у обсязі реалізованої продукції за 2018 рік

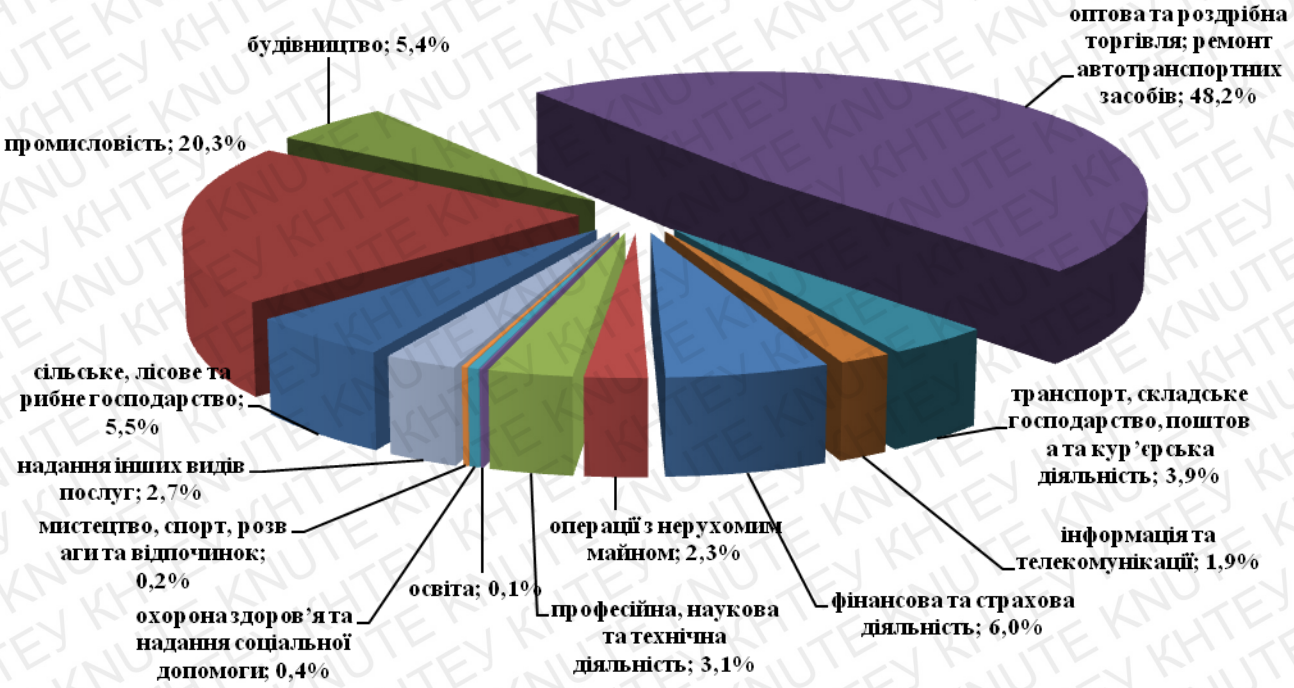

Рис. А.2. Питома вага суб'єктів підприємництва в обсягах реалізації продукції за видами економічної діяльності за 2018 рік

Продовж. дод. А

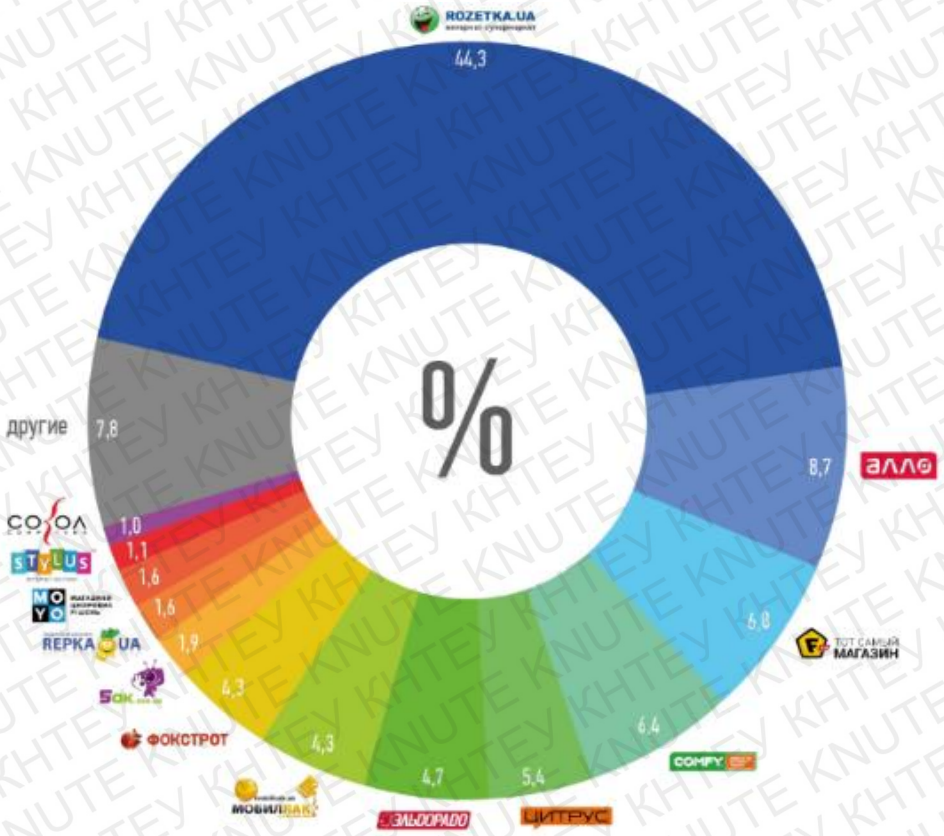

Рис.А.3.Рейтинг інтернет-магазинів України у 2018 році

Джерело: https://my-master.net.ua/top-10-luchshikh-internet-magazinov/

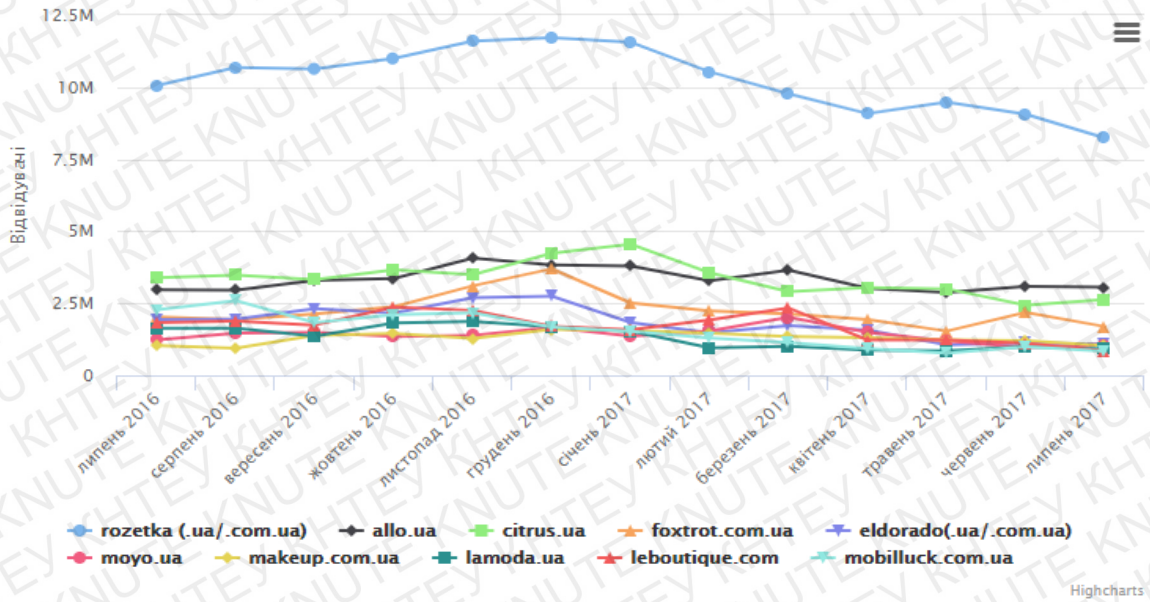

Рис.А.4.Рейтинг найбільш відвідуваних інтернет-магазинів України у 2018 році

Джерело: https://mind.ua/ru/publications/20175623-top-10-samyh-poseshchaemyh-ukrainskih-internet-magazinov

Таблиця А.2

Показники балансу підприємств за видами економічної діяльності станом на 31 грудня 2017 року[1]

(тис.грн)

	Код за КВЕД-2010	Актив					
		необоротні активи		оборотні активи		необоротні активи та групи вибуття	
		на 1 січня 2017р.	на 31 грудня 2017р.	на 1 січня 2017р.	на 31 грудня 2017р.	на 1 січня 2017р.	на 31 грудня 2017р.
Усього		**330555003,8**	**334138382,0**	**534502868,5**	**681319458,8**	**234660,5**	**325944,1**
Сільське, лісове та рибне господарство	A	10334932,2	13821909,2	22824674,9	26165224,1	1057,7	1384,0
Промисловість	B+C+D+E	214841966,6	204611504,1	250256684,1	341179550,5	43025,0	122648,8
Будівництво	F	5031781,1	4941868,4	10398976,2	13571007,4	9256,3	11988,0
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	25235918,7	28761742,0	163937896,0	206975879,8	148378,9	141584,7
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	9214419,5	10281216,5	7468243,4	11243157,8	1045,2	2660,7
Тимчасове розміщування й організація харчування	I	499265,9	603202,9	1378512,5	1479258,5	2446,7	2499,0
Інформація та телекомунікації	J	802847,9	907551,9	1543489,2	1847843,4	125,8	13,5
Фінансова та страхова діяльність	K	1393807,4	1969147,9	19555115,4	19352770,3	–	21774,0
Операції з нерухомим майном	L	32606961,7	36292910,5	20186143,5	22820262,4	25611,5	16930,5
Професійна, наукова та технічна діяльність	M	10950379,7	11303836,6	26617882,1	25847963,8	2523,9	3266,8
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	N	18185171,1	19032316,8	8347667,2	8731359,5	1116,4	1121,7
Освіта	P	28063,9	28784,3	32561,5	52452,4	–	–
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	315336,1	396856,5	237633,1	285094,4	73,1	72,4
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	R	1067119,9	1123246,8	1474198,7	1494248,0	–	–
Надання інших видів послуг	S	47032,1	62287,6	243190,7	273386,5	–	–

Продовж. дод. А

Продовж. дод. А

	Код за КВЕД-2010	Пасив					
		власний капітал		довгострокові зобов'язання і забезпечення		поточні зобов'язання і забезпечення	
		на 1 січня 2017р.	на 31 грудня 2017р.	на 1 січня 2017р.	на 31 грудня 2017р.	на 1 січня 2017р.	на 31 грудня 2017р.
Усього		**153020898,2**	**148644397,7**	**109048683,5**	**114916454,0**	**603204365,5**	**752213003,6**
Сільське, лісове та рибне господарство	A	18414948,2	21948686,3	4849485,1	5540703,5	9886886,6	12497743,8
Промисловість	B+C+D+E	153842831,6	140035804,7	64028530,2	67131421,9	247267772,1	338744698,1
Будівництво	F	-1048177,1	-1557563,4	2699626,4	2599428,9	13788564,3	17482998,3
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	-20591953,6	-17919123,3	14392763,7	17883783,0	195518673,3	235911807,9
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	-2178090,2	-996577,2	2488311,1	3212500,5	16373487,2	19311111,7
Тимчасове розміщування й організація харчування	I	-45183,5	-53422,5	109472,8	116765,5	1815929,2	2021617,4
Інформація та телекомунікації	J	1412948,8	1582144,1	230867,7	155679,5	702235,8	1017456,4
Фінансова та страхова діяльність	K	6510524,7	6941746,0	1345754,9	1113111,1	13089334,6	13285414,5
Операції з нерухомим майном	L	-9652014,4	-7771686,6	12683894,0	10899668,3	49786618,3	56001653,6
Професійна, наукова та технічна діяльність	M	-8397184,1	-8469415,1	938258,4	918188,4	45029705,3	44706287,8
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	N	14785314,4	14900515,2	4722138,4	4785143,1	7026463,9	8079135,0
Освіта	P	41341,4	42630,2	1492,5	1693,6	17791,5	36912,9
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	-181437,0	-215708,2	470631,2	510506,5	263848,1	387225,0
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	R	52738,3	101316,0	82118,0	41295,6	2406462,3	2474883,2
Надання інших видів послуг	S	54290,7	75051,5	5339,1	6564,6	230593,0	254058

Закінчення. дод. А

	Код за КВЕД-2010	Пасив					
		власний капітал		довгострокові зобов'язання і забезпечення		поточні зобов'язання і забезпечення	
		на 1 січня 2017р.	на 31 грудня 2017р.	на 1 січня 2017р.	на 31 грудня 2017р.	на 1 січня 2017р.	на 31 грудня 2017р.
Усього		**153020898,2**	**148644397,7**	**109048683,5**	**114916454,0**	**603204365,5**	**752213003,6**
Сільське, лісове та рибне господарство	A	18414948,2	21948686,3	4849485,1	5540703,5	9886886,6	12497743,8
Промисловість	B+C+D+E	153842831,6	140035804,7	64028530,2	67131421,9	247267772,1	338744698,1
Будівництво	F	-1048177,1	-1557563,4	2699626,4	2599428,9	13788564,3	17482998,3
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	-20591953,6	-17919123,3	14392763,7	17883783,0	195518673,3	235911807,9
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	-2178090,2	-996577,2	2488311,1	3212500,5	16373487,2	19311111,7
Тимчасове розміщування й організація харчування	I	-45183,5	-53422,5	109472,8	116765,5	1815929,2	2021617,4
Інформація та телекомунікації	J	1412948,8	1582144,1	230867,7	155679,5	702235,8	1017456,4
Фінансова та страхова діяльність	K	6510524,7	6941746,0	1345754,9	1113111,1	13089334,6	13285414,5
Операції з нерухомим майном	L	-9652014,4	-7771686,6	12683894,0	10899668,3	49786618,3	56001653,6
Професійна, наукова та технічна діяльність	M	-8397184,1	-8469415,1	938258,4	918188,4	45029705,3	44706287,8
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	N	14785314,4	14900515,2	4722138,4	4785143,1	7026463,9	8079135,0
Освіта	P	41341,4	42630,2	1492,5	1693,6	17791,5	36912,9
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	-181437,0	-215708,2	470631,2	510506,5	263848,1	387225,0
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	R	52738,3	101316,0	82118,0	41295,6	2406462,3	2474883,2
Надання інших видів послуг	S	54290,7	75051,5	5339,1	6564,6	230593,0	254058,0

Додаток Б

Характеристика діючої нормативно - правової бази з обліку оборотних активів підприємства

№	Нормативний документ	Основні положення	При розкритті яких питань в роботі доцільно використовувати
1	2	3	4
1.	Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon. rada.gov.ua	Встановлює права і свободи громадян України	При здійсненні організаційно-економічної характирпистики підприємницької діяльності базового підприємства
2.	Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon. rada.gov.ua	Визначає види і організаційні форми підприємств, правила їх створення, реєстрації, реорганізації і ліквідації.	При розгляді регулювання договірних відносин базового підприємства
3.	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon. rada.gov.ua	Регулює особисті немайнові та майнові відносини	При здійсненні організаційно-економічної характирпистики підприємницької діяльності базового підприємства
4.	Податковий кодекс України, від 2 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon. rada.gov.ua	Регулює відносини, щодл справляння податків і зборів.	При розгляді системи оподаткування оборотних активів суб'єкта малого підприємництва
5	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.99р. №996-XIУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon. rada.gov.ua	Визначає правові засади регулювання, орга-нізації, ведення бухгалтерсь-кого обліку та складання фінансової звітності в Україні	При вивченні організації та ведення обліку оборотних активів суб'єкта малого підприємництва
6.	Закон України «Про аудиторську діяльність» : від 22.04.1993 р. № 3125–XII (зі змінами й доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначає правові засади регулювання, організації, аудиту бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні	При розкритті питання контролю оборотних активів суб'єкта малого підприємництва

Продовж. дод. Б

1	2	3	4
7.	Міжнародні стандарти фінансової звітності (International Financial Reporting Standards) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=240945	Визначають методологію ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності	При порівнянні методики обліку оборотних активів суб'єкта малого підприємництва за національними та міжнародними стандартами
8.	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначається мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визначення і розкриття її елементів.	При розгляді методологічних положень обліку оборотних активів
9.	Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами : Наказ Міністерства фінансів України від 15 червня 2011 р. № 720 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart_id =296068&cat_id=285157.	Визначається порядок застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами	При розгляді організації обліку та контролю оборотних активів
10.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 „Фінансовий звіт суб'єктів малого підприємництва", затверджений наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 року № 39, із змінами і доповненнями.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00	Визначає методологічні засади бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва	При розгляді обліку обліку оборотних активів суб'єкта малого підприємництва

Закінчення дод. Б

1	2	3	4
11.	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва : затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 19 квітня 2001 року № 186 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01.	Наведений перелік рахунків, які необхідні для реєстрації бухгалтерської інформації про діяльність господарського суб'єкту малого підприємництва	При розкритті питання кореспонденції рахунків з обліку оборотних активів суб'єкта малого підприємництва
12.	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon. rada.gov.ua	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств	При розгляді бухгалтерського обліку оборотних активів суб'єкта малого підприємництва
13.	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://zakon. rada.gov.ua	Встановлює порядок створення, прийняття і від ображення в обліку первинних документів, бухгалтерської звітності	При дослідженні питання організації обліку оборотних активів суб'єкта малого підприємництва
14.	Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 року № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon. rada.gov.ua	Для підтвердження правильності та достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності, передбачено проведення підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями неза-лежно від форм власності інвентаризації майна, кош-тів і зобов'язань.	При дослідженні питання обліку оборотних активів суб'єкта малого підприємництва

Додаток В

Огляд спеціальної літератури з питань обліку оборотних активів підприємства

№	Джерело	Використання в роботі для удосконалення обліку, аналізу і контролю (аудиту)
1	2	4
1	Бузак Н.І. Актуальні аспекти організації обліку оборотних активів підприємництва / Н.І. Бузак // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. - 2014. Вип. 2 (26).	При розкритті актуальних аспектів організації обліку суб'єктів малого підприємництва та характеристиці умов обрання системи оподаткування суб'єктами малого підприємництва, форми організації обліку, плану рахунків та форми фінансового звіту.
2	Виговська А.О. Особливості організації обліку, аналізу і аудиту активів / А.О. Виговська, О.В. Михайленко // Глобальні та національні проблеми економіки. - Випуск 5. – 2015. – с.977-979	При визначенні факторів управління оборотними активами, переваг й недоліків в розмежуванні необоротних та оборотних активів, джерел фінансування таких активів, проведення економічного аналізу та оцінки активів на вітчизняних підприємствах.
3	Бутинець Ф. Ф. Інформаційні системи і технології в обліку : [підруч. для студ. ВНЗ] / Ф. Ф. Бутинець, Т. В. Давидюк, В. В. Євдокимов, С. Ф. Легенчук. – [3 вид., перероб. і доп.]. – Житомир : ПП «Рута», 2007. – 468 с.	Використано при розкритті питання обліку оборотних активів в умовах застосування інформаційних технологій
4	Гоголь Т.А., Ніпорко Н.І. Аналіз нормативно-правової бази з регулювання бухгалтерського обліку оборотних активів / Т. А. Гоголь, Н. І. Ніпорко // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2012. - Вип. 9 (1). - С. 208-216. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2012_9%281%29__31	При аналізі законодавчо-нормативного регулювання діяльності суб'єктів малого бізнесу та визначенні особливостей обліку їх діяльності
5	Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник / С.Ф. Голов – К.: Лібра, 2008. – 704 с.	При розкритті питання управлінського обліку оборотних активів на підприємствах малого бізнесу
6	Дробязко С. І., Козир Т. М., Холод С. Б. Облік та оподаткування активів підприємств. Навч. посіб. / за заг. ред. П. Й. Атамаса – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.	Використано при розкритті питання обліку та оподаткування підприємств малого бізнесу
7	Засадний Б. Організаційні аспекти обліку оборотних активів / Б.Засадний, М.Кобзева // ВІСНИК Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. – 2011. – № 130. – С. 42–44.	Використано при розкритті питання організації обліку та податкових розрахунків на підприємствах малого бізнесу

Продовж. дод. В

1	2	4
8	Інформаційна база заповнення звітності – інструмент управління та фінансової безпеки / [А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова] // Часопис економічних реформ. – 2014. – № 1. – С. 26–32.	Використано при розкритті питання обліку оборотних активів в системі прийняття управлінських рішень на підприємствах малого бізнесу, а також узагальнення інформації у звітності
9	Нападовська Л.В. Управлінський облік : [підручник для вузів] / Л.В. Нападовська ; 2-ге вид., доопрц. та доп. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – с. 64.	При розкритті питання управлінського обліку оборотних активів на підприємствах малого бізнесу
10	Канурна З.Ф. Контроль оборотних активів підприємств машинобудівного комплексу / З.Ф. Канурна // Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 3(12). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/User/Downloads/68491-143092-1-PB%20(1).pdf	Використано при розкритті питання обліку витрат операційної діяльності в умовах застосування інформаційних технологій
11	Осмятченко В. О. Електронне документування у бухгалтерському обліку / В. О. Осмятченко, М. М. Матюха // Вісник Київського національного торгівельно-економічного університету. – 2013. – Вип. 2 (88). – С. 98-108.	При розкритті питання документування у бухгалтерському обліку оборотних активів на підприємствах малого бізнесу
12	Сук Л. Організація обліку оборотних активів на підприємствах / Л.Сук, П.Сук // Бухгалтерський облік в с/г. – 2010. – № 3. – С. 36–40.	При розкритті питання організації обліку оборотних активів на підприємствах малого бізнесу
13	Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник / Н. М. Ткаченко; М-во освіти і науки молоді та спорту України. – К.: Алерта, 2011. – 973 с	При розкритті теоретико-методологічних положень бухгалтерського обліку оборотних активів на підприємствах малого бізнесу
14	Удосконалення облікових регістрів з метою своєчасного управління підприємством та контролю за його фінансовою безпекою / [А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова] // Економічний вісник університету. – 2014. – Вип. 22 (1). – С. 85–95. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2014_22%281%29__17.	При розкритті питання організації обліку оборотних активів на підприємствах малого бізнесу

Закінчення дод. В

1	2	4
15	Хмелюк А.В. Особливості організації обліку оборотних активів на підприємствах згідно з податковим кодексом України. – Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2012. – №12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1657	При розкритті питання організації обліку оборотних активів на підприємствах малого бізнесу згідно з податковим кодексом України
16	Шквір В.Д. Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті: практикум / В.Д. Шквір, А.Г. Загородній, О.С. Височан; Нац. ун-т «Львів. політехніка». - 2-ге вид., допов. і переробл. - Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. – 439 с.	При розкритті питання організації обліку оборотних активів на підприємствах малого бізнесу в умовах застосування сучасних інформаційних технологій

Додаток Г

Таблиця 1

Огляд наукових шкіл щодо сутності оборотних активів

№	Представники наукової школи	Зміст поняття оборотних активів
1	2	3
1.	Адам Сміт	Оборотним є капітал, який може давати дохід своєму власнику тільки одним способом - при використанні його в обороті. Поділяв оборотний капітал на: 1) гроші, які знаходяться в обігу; 2) їстівні припаси; 3) матеріали для помешкань, одяг, домашні тварини, прикраси; 4) закінчені і придатні для вжитку вироби, що знаходяться на складах і в магазинах купців, які зберігаються з метою продажу їх з вигодою або які знаходяться на кораблях чи в возах, що перевозять їх покупцям або споживачам
2.	Дж. С. Міль	Зазначив, що значна частина оборотного капіталу, втілена в знаряддях виробництва, які характеризуються більш-менш тривалим існуванням, не виключається з нього, а залишається в ньому, причому функція цієї частини капіталу не вичерпується одноразовим ужитком.
3.	М. Метьюс і П. Перера	Поділ активів на основні й оборотні запозичений практикою бухгалтерського обліку з економіки через судову сферу в кінці дев'ятнадцятого - на початку двадцятого століття.
4.	В. П. Д’яченко	Вартість оборотних фондів і фондів обігу складає в сукупності оборотні засоби підприємств.
5.	М. М. Усоскін	Сукупність оборотних фондів і фондів обігу у їх грошовому виразі складає оборотні кошти підприємства
6.	С.Б. Барнгольц	Оборотні кошти - це кошти, авансовані для формування запасів оборотних фондів і фондів обігу, малоцінних предметів і тих, що швидко зношуються (у межах їх собівартості, яка включає і амортизаційні відрахування), необхідні для підтримки безперервності кругообігу.
	П.Г. Буніч	Оборотні кошти є особливою формою руху вартості, їх кругообігу на госпрахунковому соціалістичному підприємстві, об'єднанні. Вони авансуються у вигляді грошей для утворення запасів сировини, матеріалів, напівфабрикатів, готової продукції та інших.
7.	Ф.Ф. Бутинець та інші	Під оборотними активами розуміють грошові кошти та їх еквіваленти, які не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації або споживання протягом операційного циклу, або протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Джерело: складено автором за [21].

Продовження дод. Г

Таблиця 2

Визначення категорії «товарні запасів» у різних дослідників

Джерело	Визначення
1	2
В. М. Білик, О. А. Закусілов	Є товарними ресурсами, обсяг яких визначений на певний момент часу, наприклад на початок чи кінець планового періоду
А. А. Кальченко	Матеріальні потоки, які вийшли зі сфери виробництва, але ще не надійшли в сферу споживання
В. С. Лень	Товарно-матеріальні цінності, що надійшли на підприємство з метою продажу
А. А .Мазаракі, Л. О. Лігоненко, Н. М. Ушакова	Частина товарного забезпечення, яка являє собою сукупність товарної маси в процесі її руху із сфери виробництва до споживача
В. С. Марцин	Частина товарних ресурсів, які тимчасово виключаються з обігу та зберігаються на складах, виконуючи функцію забезпечення товарообороту
Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовський, Є. Б. Стародубцева	Кількість товарів певного виду, які знаходяться в даний момент у сфері товарного обігу, у перевезенні та на складах, у сховищах
А. Л. Романчук	Отримані цінності для подальшого продажу споживачам
К. С. Олініченко	Цілеспрямовано сформована сукупність товарів споживчого призначення, що придбані та утримуються підприємством для подальшого продажу з метою отримання ним доходу (прибутку) та підвищення конкурентоспроможності на споживчому ринку
Н. В. Хоменко, О. В. Карпенко, Ю. А. Верига	Товари, які очікують моменту реалізації. Вони формуються з метою безперервної реалізації товарів на випадок збоїв у процесі постачання і постійного оновлення. Обсяг запасів залежить від масштабів діяльності, головною їх особливістю є підвищення мобільності, тобто можливість маневрування товарами для задоволення більшого числа споживачів, потреби яких у товарах не співпадають в часі
А. А. Чаплінська	Запаси, придбані підприємством для подальшого перепродажу, є основною статтею оборотних активів торговельного підприємства, за посередництвом яких через товарооборот підприємство отримує переважну частину свого прибутку
Г. Шафранова	Придбані або отримані підприємством товари, призначені для подальшого перепродажу, це оборотні кошти, реалізація яких повинна принести йому прибуток

Джерело: узагальнено автором за [25].

Додаток Д

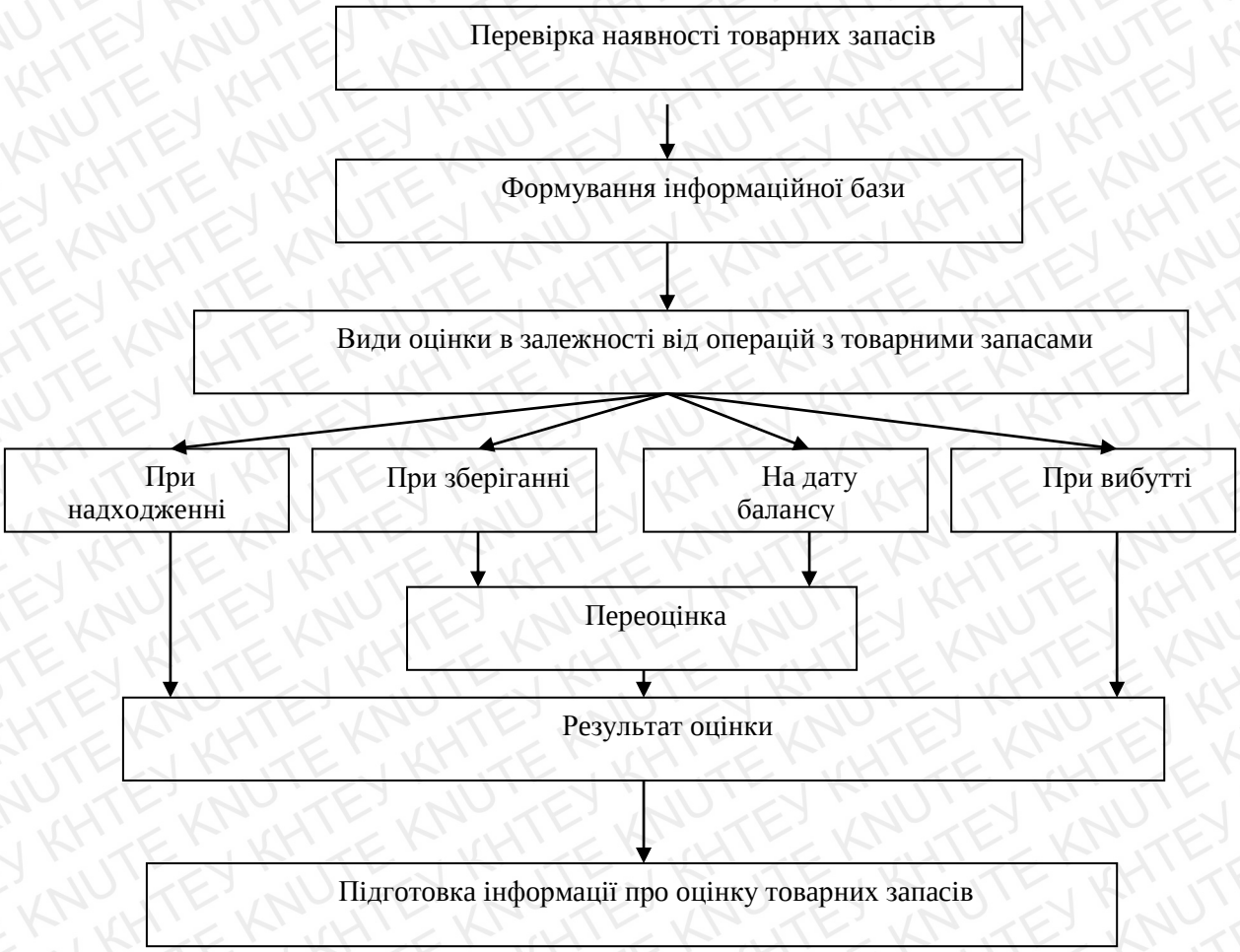

Рис. 1.1. Алгоритм оцінки вартості товарних запасів підприємств торгівлі

Джерело: [14].

Додаток Ж

Товариство з обмеженою відповідальністю
„РОЗЕТКА.УА”
ЄДРПОУ 35159164

НАКАЗ № 07/2611-03

м. Київ 26 листопада 2018р.

Загальні положення

1. Зареєстровано : 17 травня 2007 року Солом’янською районною державною адміністрацією м. Києва № 10731020000013345, ідентифікаційний код 35159164.

2. Дата реєстрації платника в ДПІ Солом’янського р-ну 18/05/2007р. № 20990/29-004. Індивідуальний податковий номер 351591626583, свідоцтво № 100043990 з 01/06/07р.

3. Організаційно-правова форма підприємства - товариство з обмеженою відповідальністю.

4. Форма власності – приватна.

5. Основні види діяльності :

45.33.1 – монтаж систем опалення, вентиляції та кондиціонування повітря;
51.90.0 - інші види оптової торгівлі;
52.12.0 - роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах без переваги продовольчого асортименту;
45.31.0 – електромонтажні роботи;
45.25.1 – інші спеціалізовані будівельні роботи;
74.20.1 – діяльність у сфері інжинірингу.

На виконання вимог Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99р. № 996-XIV (далі - Закон про бухоблік) , Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО), затверджених наказами Мінфіну України, інших нормативних актів, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом підприємства

Н А К А З У Ю :

1. Забезпечити організацію бухгалтерського обліку

Здійснити організаційні заходи щодо порядку ведення бухгалтерського обліку на підприємстві , складання та подання звітності. Створення організаційної основи бухгалтерського обліку на підприємстві належить до компетенції власників Товариства з обмеженою відповідальності „РОЗЕТКА.УА”, надалі ТОВ «РОЗЕТКА.УА”, та передбачає встановлення відповідних обов’язків його керівника та працівників бухгалтерії :

1. Бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерією, яку очолює головний бухгалтер. Обов’язки головного бухгалтера, визначаються посадовими інструкціями, розробленими відповідно до вимог п.7 ст.8 Закону № 996.

2. Головний бухгалтер підприємства забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання й подання у встановлені строки фінансової звітності;

2.1. Контролює відображення на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій (йому відомих);
2.2. Наділяється правом другого підпису, який він ставить на реєстрах бухгалтерського обліку та відповідних звітах, а також на накладних, податкових накладних, рахунках-фактурах, .
2.3. Не надається право підпису на банківських документах та договорах.

Продовження дод. Ж

3. Бухгалтерський облік вести по Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції № 291 від 30.11.99р. затверджені наказом Міністерства фінансів України.

4. Застосовувати на підприємстві журнально-ордерну систему обліку за допомогою комп'ютерної програми бухгалтерського обліку.

5. Затвердити перелік посадових осіб, яким дозволено отримувати та видавати товарно - матеріальні цінності (додаток 1 до наказу).

6. Перелічені в додатку 1 особи наділяються правами , та несуть усю повноту відповідальності за відповідність здійснених операцій законодавчим актам та Статуту підприємства згідно з чинним законодавчими актами України.

7. З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку й звітності проводити інвентаризацію майна та фінансових зобов'язань, відповідно до статті 10 Закону про бухоблік та інших нормативних документів:

7.1. Інвентаризація активів і зобов'язань, під час якої перевіряються їх наявність , документальне підтвердження і стан , проводиться перед складанням річної фінансової звітності підприємства , станом на 30 листопада або на 31 грудня звітного року в обов'язковому порядку.
7.2. У всіх інших випадках об'єкти й періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником підприємства у міру необхідності .Час та перелік інвентаризації об'єктів визначаються окремим письмовим розпорядженням (наказом) керівника.
7.3. Для проведення інвентаризаційної роботи (планових та незапланованих інвентаризацій активів та зобов'язань, списання основних засобів та малоцінних предметів, інших матеріальних цінностей) затвердити постійно діючу інвентаризаційну комісію окремим наказом на початку року.
8. До бланків суворої звітності відносити бланки "Довіреність".

8.1. Затвердити право підпису довіреностей на отримання товарно-матеріальних цінностей:
директор - перший підпис;
головний бухгалтер - другий підпис.
9. Згідно з пунктом 1.3.Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, яке затверджене наказом Міністерства фінансів України, всі первинні документи облікові реєстри фінансова та статистична звітність складаються українською мовою.

10. Організувати аналітичний облік руху товарно-матеріальних цінностей у бухгалтерії у кількісно-сумовому вимірі, на складі у кількісному вираженні.

11. Забезпечити зберігання первинних документів та облікових регістрів, а також бухгалтерських звітів, їх оформлення та передачу до архіву відповідно до вимог чинного законодавства.

2. Встановити на підприємстві облікову політику

12. Класифікацію активів та зобов'язань здійснювати виходячи з терміну один рік.

13. Для визнання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів, визначення строку їх корисного використання, вибору методу нарахування амортизації в момент введення в експлуатацію та протягом подальшого використання створити постійно діючу інвентаризаційну комісію.

14. Встановити такі методи обліку та принципи оцінки активів та зобов'язань підприємства:

14.1. Визнання, оцінку та облік основних засобів здійснювати відповідно до П(С)БО 7 „Основні засоби". Одиницею обліку вважати окремий об'єкт основних засобів та інших матеріальних необоротних активів. До основних засобів відносити матеріальні активи, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року та вартістю більше 6000 грн.

14.2. Нарахування амортизації основних засобів здійснювати податковим методом.

Закінчення дод. Ж

14.3. До малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) рахунок 11 (Інші необоротні матеріальні активи) відносити матеріальні цінності, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року, а вартістю менше 6000 грн.

14.4. Нарахування амортизації малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) здійснювати в першому місяці їх використання у розмірі 100% їх вартості.

14.5. Визнання оцінку та облік нематеріальних активів здійснювати згідно П(С)БО 8 „Нематеріальні активи" Одиницею обліку вважати окремий об'єкт нематеріальних активів.

14.6. Амортизацію нематеріальних активів нараховувати прямолінійним методом. Термін корисного використання кожного об'єкта і чинника, що впливають на нього, відображати в акті введення в експлуатацію.

14.7. Товарно - матеріальні цінності визнавати, оцінювати та обліковувати згідно з вимогами П(С)БО 9 „Запаси". Одиницею запасів вважати кожне найменування цінностей.

14.8. Предмети строком використання менше одного року, що використовують в господарській діяльності підприємства протягом звітного року, обліковувати на рахунку 22 „Малоцінні та швидкозношувані предмети".

14.9. У момент передачі МШП в експлуатацію, списувати їх з балансу у розмірі 100% балансової вартості з подальшою організацією оперативного кількісного обліку за місцями експлуатації і відповідальних особах протягом строку фактичного використання таких предметів.

14.10. Оцінку вибуття сировини, матеріалів, МШП, товарів, інших виробничих запасів здійснювати методом ФІФО.

14.11. Оцінку ступеня завершеності операції з надання послуг здійснювати шляхом вивчання виконаної роботи; при цьому в бухгалтерському обліку доходи відображати у звітному періоді після оформлення акта про виконання робіт (надання послуг).

14.12. Заробітну плату нараховувати відповідно до штатного розкладу за окладами.

14.13. Не створювати резерв для виплати відпускних, премій та інших заохочувальних виплат працівникам.

14.14. Визнання та відображення в обліку доходів здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 15 „Дохід".

14.15. Визнання та відображення в обліку витрат здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 16 „Витрати".

14.16. Облік витрат підприємства вести за допомогою рахунків класу 9 „Витрати діяльності".

14.17. Визнання та відображення в обліку дебіторської заборгованості здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 10 „Дебіторська заборгованість". В балансі визнавати по чистій вартості.

3. Організація податкового обліку.

15. Встановити порядок накопичення даних відповідно до Податкового кодексу України з метою оподаткування на основі первинних облікових документів, які фіксують здійснення господарських операцій на відповідних рахунках для складання податкової звітності за допомогою комп'ютерної програми 1С-Підприємство.

16. Ознайомити з наказом керівників усіх підрозділів.

17. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Додаток З

Таблиця 1

Характеристика затверджених відповідно до Плану рахунків обліку товарних запасів ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

Шифр та назва рахунків (субрахунків) Робочого плану рахунків		Характеристика рахунку (субрахунку) за призначенням та структурою
Шифр	Назва	
28	Товари	
281	Товари на складі	Представлена інформація щодо товарів, які знаходяться на складі підприємства
282	Товари в торгівлі	Представлена інформація щодо товарів, які знаходиться в торгових точках (магазинах) підприємства
283	Товари на комісії	Представлена інформація щодо товарів, які було взято підприємством на комісію
284	Тара під товари	Представлена інформація щодо вартості тари для розміщення товарних запасів
285	Торгова націнка	Представлена інформація щодо суми торгової націнки

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

Таблиця 2

Кореспонденція рахунків з бухгалтерського обліку операцій надходження товарів в ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

Вид товару	Сума	Дебет		Кредит	
		Шифр	Назва	Шифр	Назва
1	2	3	4	5	6
Продукція вітчизняних постачальників	Вартість товарів без ПДВ (первинний документ – видаткова накладна)	2821	«Товари в торгівлі»	631	«Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
	ПДВ (первинний документ – податкова накладна)	6442	«Податковий кредит»	631	«Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
Імпортна продукція	Чиста вартість товарів (первинний документ – інвойс)	2821	«Товари в торгівлі»	632	«Розрахунки з іноземними постачальниками»
	Мито (первинний документ – вантажна митна декларація)	2821	«Товари в торгівлі»	642	«Розрахунки за обов’язковими платежами»
	Послуги брокера або транспортні витрати (первинний документ – договір надання послуг)	2821	«Товари в торгівлі»	631	«Розрахунки з вітчизняними постачальниками»

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

Продовження дод. 3

Таблиця 3

Кореспонденція рахунків з обліку операцій з надходження товарів на ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

№ з/п	Первинний документ	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
			дебет рахунку (субрахунку)	кредит рахунку (субрахунку)
1	2	3	4	5
1	Надходження товарів від вітчизняного постачальника за договором купівлі-продажу (розбіжностей під час приймання не встановлено)			
	Видаткова накладна	1.1 На вартість товарів (без ПДВ)	281 «Товари на складі»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
	Видаткова накладна	1.2 На вартість тари	284 «Тара під товарами»	
	Договір з перевізником	1.3 На вартість транспортних послуг	281 «Товари на складі»	
	Податкова накладна	1.4 На суму ПДВ у вартості товарів, тари, транспортних послуг (Податковий кредит – за наявності податкової накладної)	641 «Розрахунки за податками»	
2	Виписка з банківського рахунку про переказ коштів (платіжне доручення)	Сплачено вітчизняному постачальнику за товари з поточного рахунку в національній валюті	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
3	Відображення в обліку розбіжностей між фактичною наявністю товарів і товарами за документами постачальника			
	Акт нестачі	3.1. На суму нестачі під час транспортування в межах природних втрат	281 «Товари на складі»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
	Акт нестачі	3.2. На суму нестачі з вини постачальника	374 «Розрахунки за претензіями»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
	Податкова накладна	3.3. Коригування ПДВ в сумі нестачі з вини постачальника	641 «Розрахунки за податками»	644 «Податковий кредит»
4	Виписка з банківського рахунку про отримання коштів	Відшкодування постачальником суми претензії	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	374 «Розрахунки за претензіями»

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

Продовження дод. 3

Таблиця 4

Кореспонденція рахунків з обліку операцій при вибутті товарів на ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

№ п/п	Первинний документ	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
			дебет рахунку (субрахунку)	кредит рахунку (субрахунку)
1	2	3	4	5
1	Відвантажено (відпущено) товари зі складу вітчизняному покупцеві:			
	Видаткова накладна	1.1 На вартість товарів, тари за цінами реалізації (включаючи ПДВ)	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	702 «Дохід від реалізації товарів»
	Податкова накладна	1.2 На суму податкового зобов’язання з податку на додану вартість	702 «Дохід від реалізації товарів»	641 «Розрахунки за податками»
	Видаткова накладна (від постачальників товарів)	1.3 На собівартість реалізованих товарів	902 «Собівартість реалізованих товарів»	281 «Товари на складі»
	Виписка з банківського рахунку про зарахування коштів	1.4 Зараховані платежі від покупця за відвантажені товари і тару на поточний рахунок у національній валюті	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»
2	Відображення реалізації товару на умовах попередньої оплати:			
	Виписка з банківського рахунку про зарахування коштів	2.1 Попередня оплата, що надійшла від покупця на поточний рахунок у національній валюті	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	681 «Розрахунки за авансами одержаними»
	Податкова накладна	2.2 На суму податкового зобов’язання з ПДВ	643 «Податкові зобов’язання»	641 «Розрахунки за податками»
	Видаткова накладна	2.3 Відвантажено (відпущено) товари зі складу вітчизняному покупцеві (за цінами реалізації з ПДВ)	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	702 «Дохід від реалізації товарів»
	Податкова накладна	2.4 На суму податку на додану вартість	702 «Дохід від реалізації товарів»	643 «Податкові зобов’язання»
	Видаткова накладна (від постачальників товарів),	2.5 На собівартість реалізованих товарів	902 «Собівартість реалізованих товарів»	281 «Товари на складі»

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

Продовження дод. 3

Таблиця 5

Кореспонденція рахунків обліку операцій реалізації товарів на ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

Умови реалізації	Дебет		Кредит	
	Шифр	Назва	Шифр	Назва
В магазинах підприємства через касу (первинний документ – товарний чек)	902	«Собівартість реалізованих товарів»	2821	«Товари в торгівлі»
За безготівковим розрахунком (первинний документ – товарний чек)	902	«Собівартість реалізованих товарів»	2821	«Товари в торгівлі»
	361	«Розрахунки з вітчизняними покупцями»	702	«Дохід від реалізації товарів»
	702	«Дохід від реалізації товарів»	6432	«Податкові зобов’язання»
Оплата товарів постачальникам (первинний документ – виписка з банківського рахунку про переказ коштів)	631	«Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311	«Поточні рахунки в національній валюті»

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

Продовж. Дод 3

Таблиця 1

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з різними дебіторами на ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	2	3	4	5
Розрахунки за виданими авансами				
1	Перераховано аванс постачальнику за товари	371	31	12 000,00
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644	2000,00
3	Отримано товари	28	63	10 000,00
4	Відображено суму ПДВ	644	63	2000,00
5	Зараховано заборгованість за виданим авансом та отриманими товарами	63	371	12 000,00
Розрахунки з підзвітними особами				
6	Видано підзвітній особі аванс із каси підприємства	372	30	500,00
7	Підзвітною особою за рахунок отриманого авансу оплачено послуги, пов’язані зі збутом (на підставі звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, і доданих до нього первинних документів)	93	372	500,00
Розрахунки за нарахованими доходами				
8	Нараховано до отримання дивідендів (роялті, відсотків)	373	73, 74	3000,00
9	Отримано доходи на банківський рахунок	31	373	3000,00
Розрахунки за претензіями				
10	Нараховано штраф контрагенту за невиконання умов господарського договору	374	715	1000,00
11	Отримано штраф коштами на банківський рахунок	31	374	1000,00
Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків				
12	Вартість завданих підприємству збитків (якщо винну особу не встановлено)	947	20	2000,00
13	Вртість завданих підприємству збитків (якщо винну особу встановлено)	977	20	2000,00
14	Обліковано суму збитку на позабалансовому субрахунку	072		2400,00
16	Списано суму збитку з позабалансового субрахунку	072		- 2400,00
17	Внесено суму збитку винною особою на банківський рахунок підприємства	31	375	2400,00
15	Встановлено винуватців нанесеного збитку, проведено незалежну оцінку суми збитку	375	716	2400,00

Продовж. дод. 3

1	2	3	4	5
Розрахунки з іншими дебіторами				
18	Видано працівникові згідно з його заявою матеріали в рахунок нарахованої заробітної плати	377	712	1200,00
19	Нараховано податкове зобов’язання з ПДВ	712	641	200,00
20	Віднесено дохід від продажу на фінансові результати	712	791	1000,00
21	Списано собівартість виданих (реалізованих) матеріалів	943	20	700,00
22	Списано собівартість реалізованих матеріалів на фінансові результати	791	943	700,00
23	Зараховано заборгованість за виданими матеріалами із заборгованістю за нарахованою зарплатою	66	377	1200,00

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «РОЗЕТКА.УА”

Додаток К

Таблиця К.1

Структура облікової номенклатури управлінського обліку оборотних активів

Рівень деталізації	Розподіл оборотних активів за класифікаційними ознаками
1	**2**
Перший	1. Види оборотних активів: 1.1. Запаси. 1.2. Товари. 1.3. Векселі одержані. 1.4. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. 1.5. Дебіторська заборгованість за розрахунками. 1.6. Поточні фінансові інвестиції. 1.7. Грошові кошти та їх еквіваленти. 1.8. Інші оборотні активи.
Другий	2. Переміщення оборотних активів: 2.1. Вибуття. 2.2. Надходження.
Третій	3. Деталізація оборотних активів за видами їх утворення: 3.1. Придбання (реалізація) оборотних активів. 3.2. Безоплатне отримання (передача) оборотних активів. 3.3. Отримання (передача) оборотних активів як внесок до статутного капіталу 3.4. Отримання (передача) оборотних активів в результаті обміну на подібні (або неподібні) активи
Четвертий	4. Види оборотних активів за термінами зберігання: 4.1. Активи короткого зберігання 4.2. Активи тривалого зберігання
П’ятий	5. Види оборотних активів за рівнем дотримання терміну виконання зобов’язання: 5.1. Поточні зобов’язання (подальша деталізація за терміном погашення). 5.2. Прострочені зобов’язання (подальша деталізація за терміном прострочення платежу).
Шостий	6. Деталізація на аналітичних рахунках

Джерело: складено за [11].

Додаток Л

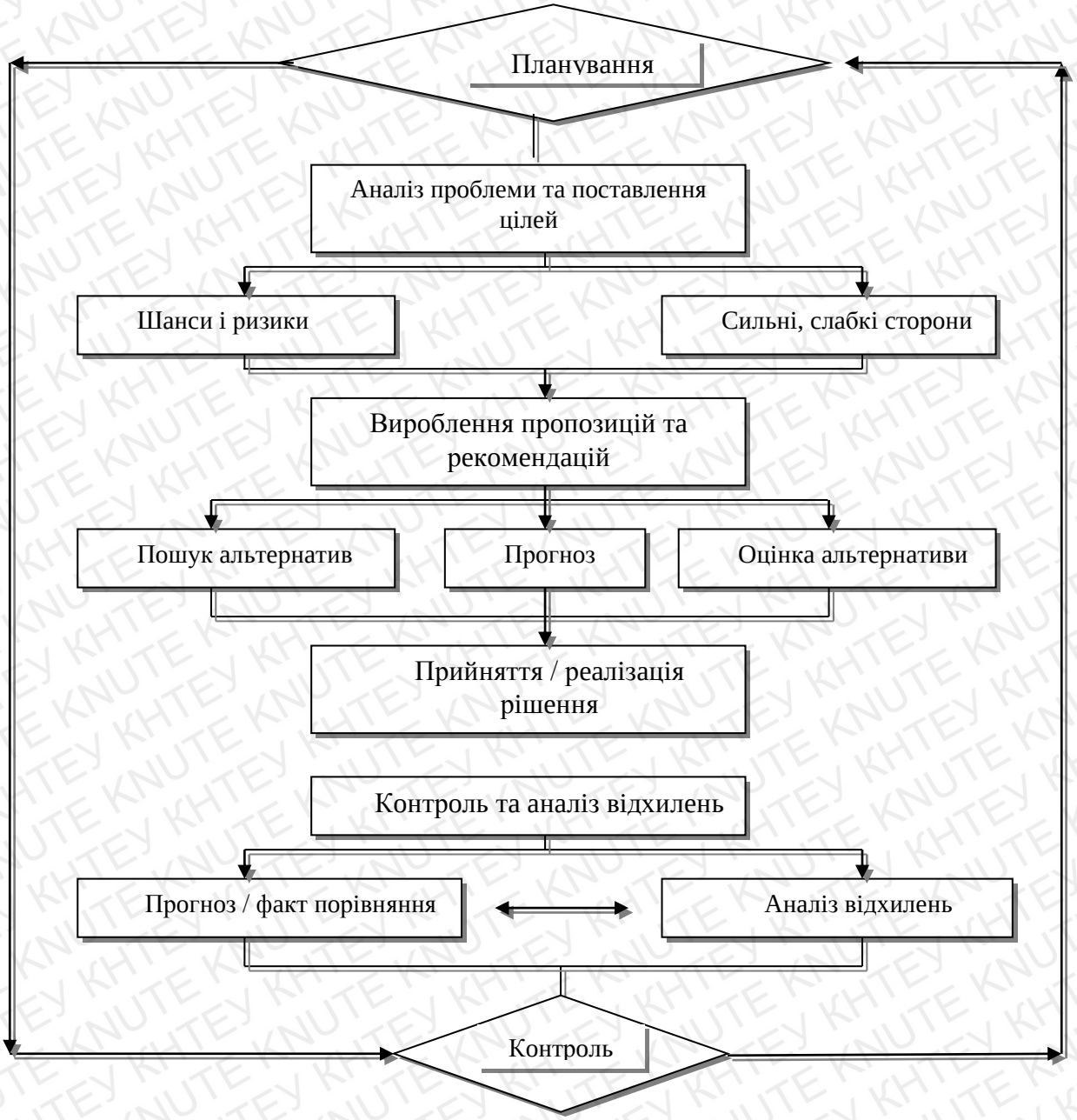

Рис. Л.1. Взаємозв’язок аналізу, планування і контролю в системі управління оборотними активами підприємства

Джерело: складено за: [29].

Таблиця 1

Напрямим та заходи удосконалення облікового забезпечення управління дебіторською заборгованістю

Напрями	Заходи
1. Здійснення класифікації дебіторської заборгованості з дотриманням вимог щодо строку погашення протягом нормального операційного циклу.	Актуальним є забезпечення класифікації дебіторської заборгованості залежно від своєчасності погашення на дебіторську заборгованість, строк оплати якої не настав, та на заборгованість, не сплачену в строк з обов'язковою деталізацією інформації про сумнівну та безнадійну заборгованість. Здійснення такої класифікації забезпечує якість аналітичного обліку та контролю за погашенням та відображення даних про заборгованість у примітках до річної фінансової звітності.
2. Визначення оцінки при визнанні дебіторської заборгованості активом відповідно до вимог п. 6 П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».	При визначенні первісної вартості дебіторської заборгованості необхідно визначити вплив операцій щодо повернення товарів покупцями; надання покупцям знижок. При відстроченні платежу необхідно керуватися вимогами п. 22 П(С)БО 15 «Дохід», згідно з яким у разі відстрочення платежу, внаслідок чого виникає різниця між справедливою вартістю та номінальною сумою грошових коштів або їх еквівалентів, які підлягають отриманню за продукцію (товари, роботи, послуги та інші активи), така різниця визнається доходом у вигляді процентів. Необхідно також вирішити проблему щодо визначення справедливої вартості дебіторської заборгованості.
3. Вибір методу визначення величини сумнівних боргів на підставі обов'язкового аналізу даних додатків до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».	забезпечити визначення методики величини резерву сумнівних боргів. Цьому сприятиме забезпечення систематичної претензійно-позовної роботи відповідно до вимог Господарського та Цивільного кодексів України, за якими, наприклад, боржник зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням установленого індексу інфляції за весь час затримання платежу та 3 % річних від сум боргу, якщо інше не встановлене договором. Головний бухгалтер повинен також організувати систематичний поточний аналітичний облік дебіторської заборгованості та постійну вивірку стану розрахунків із дебіторами відповідно до вимог договорів.
4. Дотримання вимог чинних нормативно-правових актів щодо забезпечення якісної методики аналітичного обліку дебіторської заборгованості за товари, продукцію, роботи, послуги.	Вирішенню проблеми сприяють: формування робочого плану рахунків з рахунками другого, третього порядку для одержання інформації про виникнення та погашення заборгованості кожного дебітора для контролю та недопущення сумнівної й безнадійної заборгованості; обов'язкове застосування рахунку 071 «Списання дебіторської заборгованості» протягом не менше трьох років із дати списання заборгованості для спостереження за можливістю її стягнення у разі зміни майнового стану боржника; за наявності інформації про іноземних покупців обов'язкове дотримання вимог П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів»; розрахунок і відображення в обліку суми нарахованих і отриманих відсотків за наявності інформації про дебіторську заборгованість, забезпечену векселем; для отримання деталізованої інформації про дебіторську заборгованість за групами, кожним дебітором, строком виникнення й погашення дебіторської заборгованості, забезпечення систематичного ведення аналітичного обліку дебіторської заборгованості.

Додаток М

Додаток Н

Пояснювальна записка

ТОВ «РОЗЕТКА.УА» створено у 2015 році. Зареєстровано торгову марку ROZETKA 24.06.2010 р. за адресою 01103, м. Київ, БУЛЬВАР ДРУЖБИ НАРОДІВ, будинок 8-А з розміром статутного капіталу 1000грн.

Власником магазину є зареєстрована на Кіпрі офшорна компанія «Temania Enterprises Ltd», її кінцевими власниками є Ірина та Владислав Чечоткіни.

Основним видом діяльності є 47.19 Інша роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах.

До інших видів діяльності відповідно до статуту підприємства віднесено наступні:

45.32 Роздрібна торгівля запасними частинами і приладдям для автомобілів;

46.19 Діяльність агентів з торгівлі товарами широкого асортименту;

46.42 Оптова торгівля одягом та взуттям;

46.43 Оптова торгівля побутовими електротоварами;

46.51 Оптова торгівля комп'ютерами, периферійним комп'ютерним обладнанням і програмним забезпеченням.

У 2016 року платформа інтернет-магазину додала функціонал торговельного майданчику, з того часу на сайті свої товари можуть продавати інші учасники. На початок березня 2018 року власник магазину заявляв про наявність 2.5 млн товарів у списку товарів. За його даними, у грудні 2017 року на сайті було 75 млн відвідувань і 3 млн продажів.

У 2008 році було відкрито перший офлайновий магазин, площею 120 м^2. Того ж року влітку було відкрито другий 160 м^2, проте вже у жовтні його довелося закрити через падіння продаж.

У жовтні 2016 року компанія купила складський комплекс «Термінал Бровари» під Києвом. Заявлена вартість - 16 млн $, площа - 48,99 тис. м^2. У листопаді 2017 у Києві було відкрито гіпермаркет площею 6000 м^2

Динаміка основних фінансових показників ТОВ «РОЗЕТКА.УА» за 2014-2018р.р.

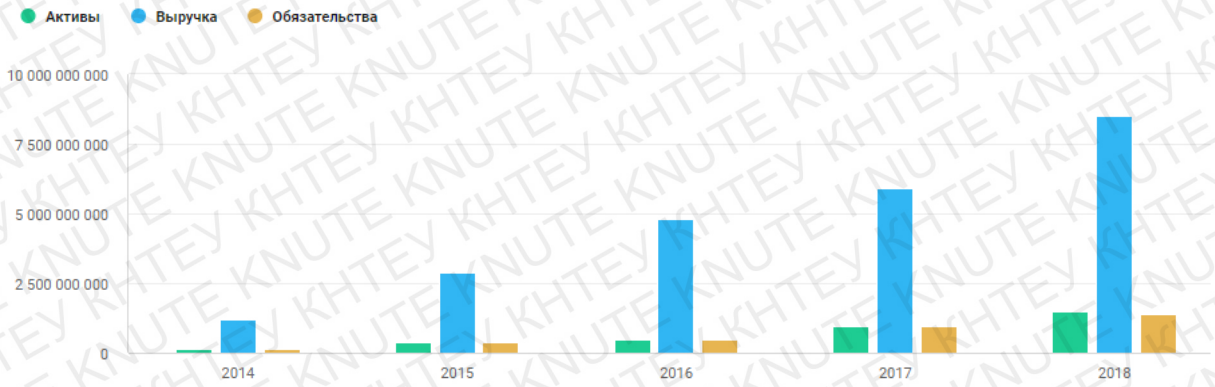

Показатели	2014	2015	2016	2017	2018
Активы	150 000 – 160 000	400 000 – 410 000	500 000 – 510 000	970 000 – 980 000	1 500 000 – 1 600 000
Обязательства	140 000 – 150 000	390 000 – 400 000	470 000 – 480 000	940 000 – 950 000	1 400 000 – 1 500 000
Выручка	1 200 000 – 1 300 000	2 900 000 – 3 000 000	4 800 000 – 4 900 000	5 900 000 – 6 000 000	8 500 000 – 8 600 000

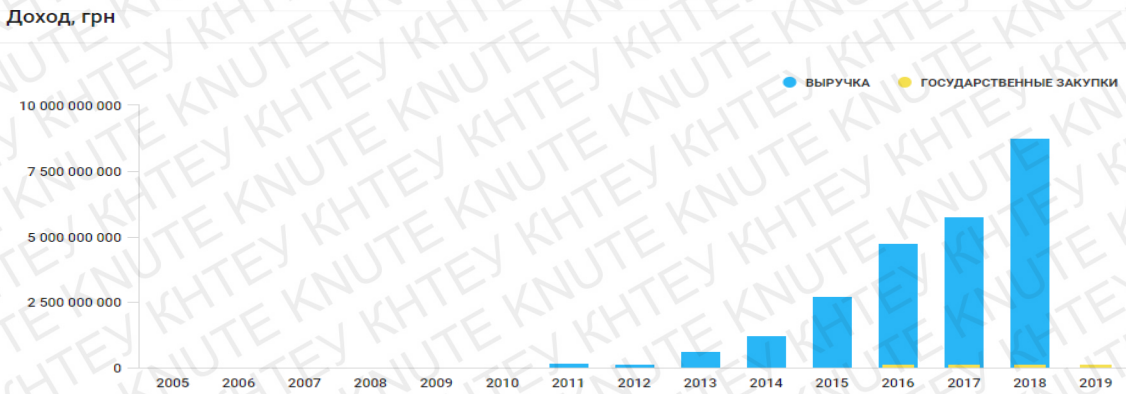

Рис.1. Питома вага державних закупівель у виручці від реалізації товарів